

॥ ଅଧ୍ୟାତ୍ମରାମାୟଣେ ବାଲକାଣ୍ଡ଼ଃ ॥

॥ ପ୍ରଥମଃ ସର୍ଗଃ ॥

॥ ରାମ ହୃଦୟମ୍ ॥

ଯଃ ପୃଥିବୀଭରବାରଣାୟ ଦିବିଜୈଃ ସଂପ୍ରାପ୍ତିତଃକ୍ଳିନ୍ନୟଃ
ସନ୍କାତଃ ପୃଥିବୀତଲେ ରବିକୁଲେ ମାୟାମନୁଷ୍ଠ୍ୟାଃବ୍ୟୟଃ ।
ନିଃକ୍ରଂ ହତରାକ୍ଷସଃ ପୁନରଗାଦ୍ ବ୍ରହ୍ମତ୍ବମାଦ୍ୟଂ ସ୍ଥିରାନ୍
କୀର୍ତିଂ ପାପହରାଂ ବିଧାୟ ଜଗତାଂ ତଂ ଜାନକୀଣଂ ଭଜେ ॥ ୧ ॥

ବିଶ୍ଵୋଭବସ୍ଥିତିଲୟାଦିଷୁ ହେତୁମେକଂ
ମାୟାଶ୍ଚିୟଂ ବିଗତମାୟମଚିନ୍ତ୍ୟମୂର୍ତ୍ତିମ୍ ।
ଆନନ୍ଦସାନ୍ନମମଲଂ ନିଜବୋଧରୂପଂ
ସିତାପତିଂ ବିଦିତତତ୍ତ୍ବମହଂ ନମାମି ॥ ୨ ॥

ପଠନ୍ତୁ ଯେ ନିତ୍ୟମନନ୍ୟଚେତସଃ
ଶୁଶ୍ରବନ୍ତୁ ଚାଧ୍ୟାତ୍ମିକସନ୍ନିତଂ ଶୁଭମ୍ ।
ରାମାୟଣଂ ସର୍ବପୁରାଣସଂମତଂ
ନିର୍ଧୂତପାପା ହରିମେବ ଯାନ୍ତି ତେ ॥ ୩ ॥

ଅଧ୍ୟାତ୍ମରାମାୟଣମେବ ନିତ୍ୟଂ
ପଠେଦ୍ୟଦୀକ୍ଷେଭବବନ୍ଧମୁକ୍ତିମ୍ ।
ଗବାଂ ସହସ୍ରାୟୁତକୋଟିଦାନାତ୍
ଫଳଂ ଲଭେଦ୍ୟଃ ଶୁଶ୍ରୁୟାସ୍ତ ନିତ୍ୟମ୍ ॥ ୪ ॥

ପୁରାରିଗିରିସନ୍ଭୂତା ଶ୍ରୀରାମାର୍ଣବସଙ୍ଗତା ।

ଅଧ୍ୟାୟମାମଗଣେୟଂ ପୁନାତି ଭୁବନବ୍ରହ୍ମଣ୍ ॥ ୫ ॥

କୈଲାସାଗ୍ରେ କଦାଚିଦ୍ରବିଶତବିମଲେ ମନ୍ଦିରେ ରତ୍ନପୀଠେ
ସନ୍ବିଷ୍ଠଂ ଧ୍ୟାନନିଷ୍ଠଂ ତ୍ରିନୟନମଭୟଂ ସେବିତଂ ସିଦ୍ଧସନ୍ଦୈଃ ।
ଦେବୀ ବାମାଙ୍କସନ୍ଧ୍ୟା ଗିରିବରତନୟା ପାର୍ବତୀ ଭକ୍ତିନମ୍ରା
ପ୍ରାହେଦଂ ଦେବମୀଶଂ ସକଲମଲହରଂ ବାକ୍ୟମାନନ୍ଦକନ୍ଦମ୍ ॥ ୬ ॥

ପାର୍ବତ୍ୟୁବାଚ
ନମୋଽସ୍ତୁ ତେ ଦେବ ଜଗନ୍ନିବାସ
ସର୍ବାମୃତୁକ୍ ତ୍ବଂ ପରମେଶ୍ଵରୋଽସି ।
ପୃଚ୍ଛାମି ତତ୍ତ୍ଵଂ ପୁରୁଷୋତ୍ତମସ୍ୟ
ସନାତନଂ ତ୍ବଂ ଚ ସନାତନୋଽସି ॥ ୭ ॥

ଗୋପ୍ୟଂ ଯଦତ୍ୟନ୍ତମନନ୍ୟବାଚ୍ୟଂ
ବଦନ୍ତି ଭକ୍ତେଷୁ ମହାନୁଭାବାଃ ।
ତଦପ୍ୟହୋଽହଂ ତବ ଦେବ ଭକ୍ତା
ପ୍ରିୟୋଽସି ମେ ତ୍ବଂ ବଦ ଯତ୍ତୁ ପୁଞ୍ଜମ୍ ॥ ୮ ॥

ଜ୍ଞାନଂ ସବିଜ୍ଞାନମଥାନୁଭକ୍ତିବୈରାଗ୍ୟଯୁକ୍ତଂ
ଚ ମିତଂ ବିଭାସ୍ଵତ୍ ।
ଜାନାମ୍ୟହଂ ଯୋଷିଦପି ତ୍ବଦୁକ୍ତଂ
ଯଥା ତଥା ବୁଦ୍ଧି ତରନ୍ତି ଯେନ ॥ ୯ ॥

ପୃଚ୍ଛାମି ଚାନ୍ୟଜ ପରଂ ରହସ୍ୟଂ
ତଦେବ ଚାଗ୍ରେ ବଦ ବାରିଜାକ୍ଷ ।

ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ରେଖିଲଲୋକସାରେ

ଭକ୍ତିର୍ତ୍ତା ନୌର୍ଭବତି ପ୍ରସିଦ୍ଧା ॥ ୧୦ ॥

ଭକ୍ତିଃ ପ୍ରସିଦ୍ଧା ଭବମୋକ୍ଷଣାୟ

ନାନ୍ୟତ୍ତଃ ସାଧନମସ୍ତି କିଞ୍ଚିତ୍ ।

ତଥାପି ହୃଦ୍‌ସ୍‌ନ୍‌ଶୟ ବନ୍ଧନଂ ମେ

ବିଭେଦ୍ଭୁମର୍ତ୍ତସ୍ୟମଲୋକ୍ତିଭିସ୍ତ୍‌ବମ୍ ॥ ୧୧ ॥

ବଦନ୍ତି ରାମଂ ପରମେକମାଦ୍ୟଂ

ନିରସ୍ତମାୟାଗୁଣସପ୍ରବାହମ୍ ।

ଭଜନ୍ତି ଚାହୁର୍ନିଶମପ୍ରମତ୍ତାଃ

ପରଂ ପଦଂ ଯାନ୍ତି ତଥୈବ ସିଦ୍ଧାଃ ॥ ୧୨ ॥

ବଦନ୍ତି କେଚିପୂରମୋଽପି ରାମଃ

ସ୍‌ବାବିଦ୍ୟାୟା ସନ୍‌ବୃତମାତ୍‌ସନ୍‌ଜ୍ଞମ୍ ।

ଜାନାତି ନାମ୍ନାନମତଃ ପରେଣ

ସମ୍ପ୍ରେଧିତୋ ବେଦ ପରାମୃତଭୁବମ୍ ॥ ୧୩ ॥

ଯଦି ସ୍ଥ ଜାନାତି କୁତୋ ବିଲୀପଃ

ସୀତାକୃତେଽନେନ କୃତଃ ପରେଣ ।

ଜାନାତି ନୈବଂ ଯଦି କେନ ସେବ୍ୟଃ

ସମୋ ହି ସର୍ବୈରପି ଜୀବଜାତୈଃ ॥ ୧୪ ॥

ଅତ୍ରୋତ୍ତରଂ କିଂ ବିଦିତଂ ଭବତ୍ତିଃ

ତଦ୍ଭୂତ ମେ ସନ୍‌ଶୟ ଭେଦି ବାକ୍ୟମ୍ ॥ ୧୫ ॥

ଶ୍ରୀମହାଦେବ ଉବାଚ

ଧନ୍ୟାସି ଭକ୍ତାସି ପରାମ୍ଭନସ୍ତୁତ୍ଵଂ

ଯଜ୍ଞାତୁମିଚ୍ଛା ତବ ରାମତତ୍ତ୍ଵମ୍ ।

ପୁରା ନ କେନାପ୍ୟଭିଚୋଦିତୋଽହଂ

ବକ୍ତୁଂ ରହସ୍ୟଂ ପରମଂ ନିଗୁତମ୍ ॥ ୧୬ ॥

ତ୍ଵଯାଦ୍ୟ ଭକ୍ତ୍ୟା ପରିନୋଦିତୋଽହଂ

ବକ୍ଷ୍ୟ ନମସ୍ତୁତ୍ୟ ରଘୁତମଂ ତେ ।

ରାମଃ ପରାମ୍ନା ପ୍ରକୃତେରନାଦିରାନନ୍ଦ

ଏକଃ ପୁରୁଷୋଽଗମୋ ହି ॥ ୧୭ ॥

ସ୍ଵମାୟା କୃତ୍ଵମିଦଂ ହି ସୃଷ୍ଟ୍ଵା

ନଭୋବଦନ୍ତର୍ବହିରାସ୍ଥିତୋ ଯଃ ।

ସର୍ବାନ୍ତରକ୍ଷୋଽପି ନିଗୁତ ଆମ୍ନା

ସ୍ଵମାୟା ସୃଷ୍ଟମିଦଂ ବିଚକ୍ଷେ ॥ ୧୮ ॥

ଜଗନ୍ତି ନିତ୍ୟଂ ପରିତୋ ଭ୍ରମନ୍ତି

ଯସ୍ମିନ୍ନିଧୌ ରୁମ୍ଭକଲୋହବନ୍ଧି ।

ଏତନ୍ନ ଜାନନ୍ତି ବିମୂତଚିତ୍ତାଃ

ସ୍ଵାବିଦ୍ୟାୟା ସନ୍ତୁତମାନସା ଯେ ॥ ୧୯ ॥

ସ୍ଵାଜ୍ଞାନମପ୍ୟାମ୍ଭି ଶୁଦ୍ଧବୁଦ୍ଧେ

ସ୍ଵାରୋପୟନ୍ତୀହ ନିରସ୍ତମାୟେ ।

ସନ୍ସାରମେବାନୁସରନ୍ତି ତେ ବୈ

ପୁତ୍ରାଦିସନ୍ତାଃ ପୁରୁକର୍ମଯୁକ୍ତାଃ ॥ ୨୦ ॥

ଯଥାଂପ୍ରକାଶୋ ନ ତୁ ବିଦ୍ୟତେ ରବୈ
ଜ୍ୟୋତିଃସ୍ବଭାବେ ପରମେଶ୍ବରେ ତଥା ।
ବିଶୁଦ୍ଧବିଜ୍ଞାନଘନେ ରଘୁତ୍ତମେଽବିଦ୍ୟା
କଥଂ ସ୍ୟାତ୍ପରତଃ ପରାମ୍ଭି ॥ ୨୧ ॥

ଯଥା ହି ଚାକ୍ଷ୍ମା ଭ୍ରମତା ଗୃହାଦିକଂ
ବିନଷ୍ଟଦୃଷ୍ଟେର୍ଭ୍ରମତୀବ ଦୃଶ୍ୟତେ ।
ତଥୈବ ଦେହେନ୍ଦ୍ରିୟକର୍ତ୍ତୁରାମ୍ଭନଃ
କୃତେ ପରେଽଧ୍ୟସ୍ୟ ଜନୋ ବିମୁହ୍ୟତି ॥ ୨୨ ॥

ନାହୋ ନ ରାତ୍ରିଃ ସବିତୁର୍ଯଥା ଭବେତ୍
ପ୍ରକାଶରୂପାବ୍ୟଭିଚାରତଃ କ୍ବଚିତ୍ ।
ଜ୍ଞାନଂ ତଥାଜ୍ଞାନମିଦଂ ଦ୍ବୟଂ ହରୌ
ରାମେ କଥଂ ସ୍ତ୍ଵାସ୍ୟତି ଶୁଦ୍ଧଚିତ୍ତନେ ॥ ୨୩ ॥

ତସ୍ମାତ୍ପରାନନ୍ଦମୟେ ରଘୁତ୍ତମେ
ବିଜ୍ଞାନରୂପେ ହି ନ ବିଦ୍ୟତେ ତମଃ ।
ଅଜ୍ଞାନସାକ୍ଷିଣ୍ୟରବିନ୍ଦଲୋଚନେ
ମାୟାଶ୍ରୟତ୍ବବାନ୍ନୁ ହି ମୋହକାରଣମ୍ ॥ ୨୪ ॥

ଅତ୍ର ତେ କଥୟ ଷ୍ୟାମି ରହସ୍ୟମପି ଦୁର୍ଲଭମ୍ ।
ସୀତାରାମମରୁସ୍ତୁନୁସନ୍ବାଦଂ ମୋକ୍ଷସାଧନମ୍ ॥ ୨୫ ॥

ପୁରା ରାମାୟଣେ ରାମେ ରାବଣଂ ଦେବକଣ୍ଠକମ୍ ।
ହତ୍ବା ରଣେ ରଣଶ୍ଲୁଘୀ ସପୁତ୍ରବଲବାହନମ୍ ॥ ୨୬ ॥

ସୀତୟା ସହ ସୁଗ୍ରୀବଲକ୍ଷ୍ମଣାଭ୍ୟାଂ ସମନ୍ବିତଃ ।
ଅଯୋଧ୍ୟାମଗମଦ୍ରାମୋ ହନୁମତ୍ସୁଖୈର୍ଭୃତଃ ॥ ୨୭ ॥

ଅଭିଷିକ୍ତଃ ପରିବୃତୋ ବସିଷ୍ଠାଦୈର୍ଯ୍ୟହାମ୍ଭିଃ ।
ସିନ୍ଦ୍ଵାସନେ ସମାସୀନଃ କୋଟିସୂର୍ଯ୍ୟସମପ୍ରଭଃ ॥ ୨୮ ॥

ଦୃଷ୍ଟ୍ଵା ତଦା ହନୁମନ୍ତଂ ପ୍ରାଞ୍ଜଲିଂ ପୁରତଃ ସ୍ଥିତମ୍ ।
କୃତକାର୍ଯ୍ୟଂ ନିରାକାଞ୍ଚଂ ଜ୍ଞାନାପେକ୍ଷଂ ମହାମତିମ୍ ॥ ୨୯ ॥

ରାମଃ ସୀତାମୁବାଚେଦଂ ବୃହି ତତ୍ତ୍ଵଂ ହନୁମତେ ।
ନିଷ୍ଠଲ୍ଲକ୍ଷୋଽୟଂ ଜ୍ଞାନସ୍ୟ ପାତ୍ରଂ ନୋ ନିତ୍ୟଭକ୍ତିମାନ୍ ॥ ୩୦ ॥

ତଥେତି ଜାନକୀ ପ୍ରାହ ତତ୍ତ୍ଵଂ ରାମସ୍ୟ ନିଷ୍ଠିତମ୍ ।
ହନୁମତେ ପ୍ରପନ୍ନାୟ ସୀତା ଲୋକବିମୋହିନୀ ॥ ୩୧ ॥

ସୀତୋବାଚ
ରାମଂ ବିଚ୍ଛି ପରଂ ବ୍ରହ୍ମ ସଜ୍ଜିଦାନନ୍ଦମଦ୍ଭୟମ୍ ।
ସର୍ବୋପାଧିବିନିର୍ମୂକ୍ତଂ ସତ୍ତ୍ଵାମାତ୍ରମଗୋଚରମ୍ ॥ ୩୨ ॥

ଆନନ୍ଦଂ ନିର୍ମଳଂ ଶାନ୍ତଂ ନିର୍ବିକାରଂ ନିରଞ୍ଜନମ୍ ।
ସର୍ବବ୍ୟାପିନମାତ୍ମାନଂ ସ୍ଵପ୍ରକାଶମକଲ୍ମଷମ୍ ॥ ୩୩ ॥

ମାଂ ବିଚ୍ଛି ମୂଲପ୍ରକୃତିଂ ସର୍ଗସ୍ଥିତ୍ୟନ୍ତକାରିଣୀମ୍ ।
ତସ୍ୟ ସନ୍ନିଧିମାତ୍ରେଣ ସ୍ଵକାମୀଦମତହିତା ॥ ୩୪ ॥

ତହାନ୍ନିଧ୍ୟାନୁୟା ସ୍ତୁଷ୍ଟଂ ତସ୍ମିନ୍ନାରୋପ୍ୟତେଃବୁଧୈଃ ।
ଅଯୋଧ୍ୟାନଗରେ ଜନ୍ମ ରଘୁବନ୍ଧୁଣୋଽତିନିର୍ମଳେ ॥ ୩୫ ॥

ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରସହାୟତ୍ଵଂ ମଖସନ୍ନକ୍ଷଣଂ ତତଃ ।
ଅହଲ୍ୟାଶାପଶମନଂ ଚାପଭଙ୍ଗୋ ମହେଶିତୁଃ ॥ ୩୬ ॥

ମୟାଶିଗ୍ରହଣଂ ପଶ୍ଚାତ୍ତାର୍ଗବସ୍ୟ ମଦକ୍ଷୟଃ ।
ଅଯୋଧ୍ୟାନଗରେ ବାସୋ ମୟା ଦ୍ଵାଦଶବାର୍ଷିକଃ ॥ ୩୭ ॥

ଦଣ୍ଡକାରଣ୍ୟଗମନଂ ବିରାଧବଧ ଏବ ଚ ।
ମାୟାମାରୁଚିମରଣଂ ମାୟାସୀତାହୁତିସ୍ତଥା ॥ ୩୮ ॥

ଜଟାୟୁଷୋ ମୋକ୍ଷଲାଭଃ କବନ୍ଧସ୍ୟ ତଥୈବ ଚ ।
ଶବର୍ଯ୍ୟଃ ପୂଜନଂ ପଶ୍ଚାତ୍ସୁଗ୍ରୀବେଣ ସମାଗମଃ ॥ ୩୯ ॥

ବାଲିନକ୍ଷ୍ଟ ବଧଃ ପଶ୍ଚାତ୍ସୀତାନ୍ବେଷଣମେବ ଚ ।
ସେତୁବନ୍ଧକ୍ଷ୍ଟ ଜଲଧୌ ଲଙ୍କାୟାକ୍ଷ୍ଟ ନିରୋଧନମ୍ ॥ ୪୦ ॥

ରାବଣସ୍ୟ ବଧୋ ଯୁଦ୍ଧେ ସପୁତ୍ରସ୍ୟ ଦୁରାତ୍ମନଃ ।
ବିଭୀଷଣେ ରାଜ୍ୟଦାନଂ ପୁଷ୍ପକେଣ ମୟା ସହ ॥ ୪୧ ॥

ଅଯୋଧ୍ୟାଗମନଂ ପଶ୍ଚାତ୍ରାଜ୍ୟେ ରାମାଭିଷେଚନମ୍ ।
ଏବମାଦୀନି କର୍ମାଣି ମୟୈବାଚରିତାନ୍ୟପି
ଆରୋପୟନ୍ତୁ ରାମେଽସ୍ମିନ୍ନିବିକାରୋଽଶିଲାନୁନି ॥ ୪୨ ॥

ରାମୋ ନ ଗଚ୍ଛତି ନ ତିଷ୍ଠତି ନାନୁଶୋଚତ୍ୟାକାଞ୍ଚୁତେ
ତ୍ୟଜତି ନୋ ନ କରୋତି କିଞ୍ଚିତ୍ ।
ଆନନ୍ଦମୂର୍ତ୍ତିରଚଲଃ ପରିଣାମହୀନୋ
ମାୟାଗୁଣାନନ୍ତୁଗତୋ ହି ତଥା ବିଭାତି ॥ ୪୩ ॥

ତତୋ ରାମଃ ସ୍ୱୟଂ ପ୍ରାହ ହନୁମନ୍ତମୁପସ୍ଥିତମ୍ ।
ଶୁଣୁ ତତ୍ତ୍ୱଂ ପ୍ରବକ୍ଷ୍ୟାମି ହ୍ୟାମ୍ନାନାମ୍ପରାମ୍ନାନାମ୍ ॥ ୪୪ ॥

ଆକାଶସ୍ୟ ଯଥା ଭେଦସ୍ତ୍ରୀବିଧୋ ଦୃଶ୍ୟତେ ମହାନ୍ ।
ଜଲାଶୟେ ମହାକାଶସ୍ତଦବଚ୍ଛିନ୍ନ ଏବ ହି ।
ପ୍ରତିବିଂବାଶ୍ୟମପରଂ ଦୃଶ୍ୟତେ ତ୍ରିବିଧଂ ନଭଃ ॥ ୪୫ ॥

ବୁଦ୍ଧ୍ୟବଚ୍ଛିନ୍ନ ଚୈତନ୍ୟମେକଂ ପୂର୍ଣ୍ଣମଥାପରମ୍ ।
ଆଭାସସ୍ତ୍ୱବପରଂ ବିମ୍ବଭୂତମେବଂ ତ୍ରିଧା ଚିତିଃ ॥ ୪୬ ॥

ସାଭାସବୁଦ୍ଧେଃ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱମବଚ୍ଛିନ୍ନେଃ ବିକାରିଣି ।
ସାକ୍ଷିଣ୍ୟାରୋପ୍ୟତେ ଭ୍ରାନ୍ତ୍ୟା ଜୀବତ୍ତ୍ୱଂ ଚ ତଥା ବୁଧୈଃ ॥ ୪୭ ॥

ଆଭାସସ୍ତୁ ମୃଷା ବୁଦ୍ଧିରବିଦ୍ୟାକାର୍ଯ୍ୟମୁଚ୍ୟତେ ।
ଅବଚ୍ଛିନ୍ନଂ ତୁ ତଦ୍ୱନ୍ତୁ ବିଚ୍ଛେଦସ୍ତୁ ବିକଲ୍ପତଃ ॥ ୪୮ ॥

ଅବଚ୍ଛିନ୍ନସ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣେନ ଏକତ୍ୱଂ ପ୍ରତିପାଦ୍ୟତେ ।
ତତ୍ତ୍ୱମସ୍ୟାଦିବାକ୍ୟୈଶ୍ଚ ସାଭାସସ୍ୟାହମସ୍ତଥା ॥ ୪୯ ॥

ଐକ୍ୟଜ୍ଞାନଂ ଯଦୋତ୍ପନ୍ନଂ ମହାବାକ୍ୟେନ ଚାମ୍ନନୋଃ ।

ତଦାଂବିଦ୍ୟା ସ୍ତବକାର୍ଯ୍ୟେଷୁ ନଶ୍ୟତ୍ୟେବ ନ ସନ୍ଶୟଃ ॥ ୫୦ ॥

ଏତଦ୍ବିଜ୍ଞାୟ ମଭକ୍ତୋ ମଭାବାୟୋପପଦ୍ୟତେ ।

ମଭକ୍ତିବିମୁଖାନାଂ ହି ଶାସ୍ତ୍ରଗର୍ତ୍ତେଷୁ ମୁହ୍ୟତାମ୍ ।

ନ ଜ୍ଞାନଂ ନ ଚ ମୋକ୍ଷଃ ସ୍ୟାତ୍ତେଷାଂ ଜନ୍ମଶତୈରପି ॥ ୫୧ ॥

ଇଦଂ ରହସ୍ୟଂ ହୃଦୟଂ ମମାମ୍ବନୋ

ମୟୈବ ସାକ୍ଷାତ୍ପିତଂ ତବାନୟ ।

ମଭକ୍ତିହୀନାୟ ଶଠାୟ ନ ତ୍ବୟା

ଦାତବ୍ୟମୈହ୍ନାଦପି ରାଜ୍ୟତୋଽପିକମ୍ ॥ ୫୨ ॥

ଶ୍ରୀମହାଦେବ ଭବାତ

ଏତତ୍ତ୍ରେତ୍ରିହିତଂ ଦେବି ଶ୍ରୀରାମହୃଦୟଂ ମୟା ।

ଅତିଗୁହ୍ୟତମଂ ହୃଦ୍ୟଂ ପବିତ୍ରଂ ପାପଶୋଧନମ୍ ॥ ୫୩ ॥

ସାକ୍ଷାତ୍ରାମେଶ କପିତଂ ସର୍ବବେଦାନ୍ତସନ୍ତ୍ରହମ୍ ।

ଯଃ ପଠେତ୍ସତତଂ ଭକ୍ତ୍ୟା ସ ମୁକ୍ତୋ ନାତ୍ର ସନ୍ଶୟଃ ॥ ୫୪ ॥

ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟାଦି ପାପାନି ବହୁଜନ୍ମାର୍ଜିତାନ୍ୟପି ।

ନଶ୍ୟନ୍ତ୍ୟେବ ନ ସନ୍ଦେହୋ ରାମସ୍ୟ ବଚନଂ ଯଥା ॥ ୫୫ ॥

ଯୋଂତିଭୁକ୍ଷୋଂତିପାପୀ ପରଧନପରଦାରେଷୁ ନିତ୍ୟୋଦ୍ୟତୋ ବା

ସ୍ତେୟୀ ବ୍ରହ୍ମଦ୍ଵାପାତାପିତୃବଧନିରତୋ ଯୋଗିବୃନ୍ଦାପକାରୀ

ଯଃ ସଂପୂଜ୍ୟାଭିରାମଂ ପଠତି ଚ ହୃଦୟଂ ରାମଚନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଭକ୍ତ୍ୟା

ଯୋଗୀନ୍ଦ୍ରେରପ୍ୟଲଭ୍ୟଂ ପଦମିହ ଲଭତେ ସର୍ବଦେବୈଃ ସ ପୂଜ୍ୟମ୍ ॥ ୫୬ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀମଦଧ୍ୟାମ୍ଭରାମାୟଣେ ଉମାମହେଶ୍ଵରସନ୍ଦର୍ବାଦେ ବାଲକାଣ୍ଡେ

ଶ୍ରୀରାମହୃଦୟଂ ନାମ ପ୍ରଥମଃ ସର୍ଗଃ ॥ ୧ ॥

॥ ବାଲକାଣ୍ଡମ୍ ॥

॥ ଦ୍ଵିତୀୟଃ ସର୍ଗଃ ॥

ପାର୍ବତ୍ୟକାଚ

ଧନ୍ୟାସ୍ମାନ୍ନୁଗୃହୀତାସ୍ମି କୃତାର୍ଥାସ୍ମି ଜଗତ୍ସଭୋ ।

ବିଚ୍ଛିନ୍ନୋ ମେତ୍ରିସନ୍ଦେହଗ୍ରହିର୍ଭବଦ୍ନୁଗ୍ରହାତ୍ ॥ ୧ ॥

ତ୍ଵନ୍ନୁଖାଢ଼ଲିତଂ ରାମତତ୍ତ୍ଵାମ୍ବୃତରସାୟନମ୍ ।

ପିବନ୍ତ୍ୟା ମେ ମନୋ ଦେବ ନ ତ୍ଵପ୍ୟତି ଭବାପହମ୍ ॥ ୨ ॥

ଶ୍ରୀରାମସ୍ୟ କଥା ତ୍ଵଭଃ ଶୁଭା ସନ୍ଧେପତୋ ମୟା ।

ଇଦାନଂ ଶ୍ରୋତୁମିଚ୍ଛାମି ବିସ୍ତରେଣ ସ୍କୃତାକ୍ଷରମ୍ ॥ ୩ ॥

ଶ୍ରୀମହାଦେବ ଭବାଚ

ଶୁଣୁ ଦେବି ପ୍ରବକ୍ଷ୍ୟାମି ଗୁହ୍ୟାଢ଼ୁହ୍ୟତରଂ ମହତ୍ ।

~ ଅଧ୍ୟାମ୍ଭରାମଚରତିଂ ରାମେଶୋକ୍ତଂ ପୁରା ମମ ॥ ୪ ॥

ତଦଦ୍ୟ କଥୟସ୍ୟାମି ଶୁଣୁ ତାପତ୍ରୟାପହମ୍ ।

ଯଜ୍ଞତ୍ଵା ମୁଚ୍ୟତେ ଜନ୍ମରଞ୍ଜାନୋଢ଼ମହାଭୟାତ୍ ।

ପ୍ରାପ୍ନୋତି ପରମାମୃତମ୍ ଦୀର୍ଘାୟୁଃ ପୁତ୍ରସନ୍ତତିମ୍ ॥ ୫ ॥

ଭୂମିର୍ଭୀରେଣ ମଗ୍ନା ଦଶବଦନମୁଖାଶେଷରକ୍ଷୋଗଣାନାଂ

ଧୃତ୍ଵା ଗୋରୂପମାଦୌ ଦିବିଜମୁନିଜନୈଃ ସାକମଭାସନସ୍ୟ ।

ଗତ୍ବା ଲୋକଂ ରୁଦ୍ରଂ ବ୍ୟସନମୁପଗତଂ ବ୍ରହ୍ମଣେ ପ୍ରାହ ସର୍ବଂ
ବ୍ରହ୍ମା ଧ୍ୟାତ୍ବା ମୁହୂର୍ତ୍ତଂ ସକଲମପି ହୃଦାବେଦଶେଷାମ୍ବକତ୍ବାତ୍ ॥ ୬ ॥

ତସ୍ମାତ୍ସୀରସମୁଦ୍ରତୀରମଗମଦ୍ ବ୍ରହ୍ମାଥ ଦେବୈର୍ଭୂତୋ
ଦେବ୍ୟା ଚାଶିଲଲୋକହୃଦ୍ଧୂଧିମଜରଂ ସର୍ବଜ୍ଞମୀଶଂ ହରିମ୍ ।
ଅସ୍ତୈଷାଂ ଛୁତିସିଦ୍ଧିର୍ମଲପଦୈଃ ସ୍ତୋତ୍ରେଃ ପୁରାଣୋଭବୈଃ
ଭକ୍ତ୍ୟା ଗନ୍ଧଦୟା ଗିରାତିବିମଲୈରାନନ୍ଦବାଞ୍ଛୈର୍ଭୂତଃ ॥ ୭ ॥

ତତଃ ସ୍ଫୁରସ୍ତହସ୍ତାନୁଶୁସହସ୍ରସଦୃଶପ୍ରଭଃ ।
ଆବିରାସୀଇରିଃ ପ୍ରାଚ୍ୟାଂ ଦିଶାଂ ବ୍ୟପନୟନ୍ସୁମଃ ॥ ୮ ॥

କଥନ୍ତିଦୃଷ୍ଟବାନ୍ ବ୍ରହ୍ମା ଦୁର୍ଦ୍ଦଶମକୃତାମ୍ଭନାମ୍ ।
ଇନ୍ଦ୍ରନୀଲପ୍ରତୀକାଶଂ ସ୍ଥିତାସ୍ୟଂ ପଦ୍ମଲୋଚନମ୍ ॥ ୯ ॥

କିରୀଟହାରକେୟୂରକୁଣ୍ଡଲୈଃ କଟକାଦିଭିଃ ।
ବିଭ୍ରାଜମାନଂ ଶ୍ରୀବସୁକୌସୁଭପ୍ରଭୟାନ୍ବିତମ୍ ॥ ୧୦ ॥

ସୁବଭିଃ ସନକାଦୈଃଶ୍ଚ ପାର୍ଶ୍ଵଦୈଃ ପରିବେଷ୍ଟିତମ୍ ।
ଶଙ୍ଖଚକ୍ରଗଦାପଦ୍ମବନମାଲାବିରାଜିତମ୍ ॥ ୧୧ ॥

ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣୟ ଖୋପବୀତେନ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣବର୍ଣ୍ଣାମ୍ଭରେଣ ଚ ।
ଶ୍ରୀୟା ଭୂମ୍ୟା ଚ ସହିତଂ ଗରୁଡୋପରି ସନ୍ଧିତମ୍ ॥ ୧୨ ॥

ହର୍ଷଗନ୍ଧଦୟା ବାଚା ସ୍ତୋତୁଂ ସମୁପଚକ୍ରମେ ॥ ୧୩ ॥

ବ୍ରହ୍ମୋକାତ

ନତୋଂସ୍ତ୍ରୀ ତେ ପଦଂ ଦେବ ପ୍ରାଣରୁଦ୍ରାନ୍ଦ୍ରିୟାମ୍ଭିଃ ।

ଯଜିତ୍ୟତେ କର୍ମପାଶାନ୍ତୁଦି ନିତ୍ୟଂ ମୁମୁକ୍ଷୁଭିଃ ॥ ୧୪ ॥

ମାୟା ଗୁଣମୟା ଡ୍ବମ୍ ସ୍ତୁଜସ୍ୟବସି ଲୁମ୍ପସି ।

ଜଗତ୍ତେନ ନ ତେ ଲେପ ଆନନ୍ଦାନୁଭବାମ୍ଭିଃ ॥ ୧୫ ॥

ତଥା ଶୁଦ୍ଧିର୍ନ ଦୁଷ୍ଟାନାଂ ଦାନାଧ୍ୟୟନକର୍ମଭିଃ ।

ଶୁଦ୍ଧାମ୍ଭିଃ ତେ ଯଶସି ସଦା ଭକ୍ତିମତାଂ ଯଥା ॥ ୧୬ ॥

ଅତସ୍ତବାଦ୍ରିମେ ଦୃଷ୍ଟଶ୍ଚିତ୍ତଦୋଷାପନୁଭୟେ ।

ସଦ୍ୟୋଂନ୍ତ୍ରୁଦୟେ ନିତ୍ୟଂ ମୁନିଭିଃ ସାତ୍ବତୈର୍ଭୂତଃ ॥ ୧୭ ॥

ବ୍ରହ୍ମାଦୈଃ ସ୍ବାର୍ଥସିଦ୍ଧ୍ୟର୍ଥମଗ୍ନାଭିଃ ପୂର୍ବସେବିତଃ ।

ଅପରୋକ୍ଷାନୁଭୂତ୍ୟର୍ଥଂ ଜ୍ଞାନିଭିର୍ଭୂଦି ଭାବିତଃ ॥ ୧୮ ॥

ତବାଦ୍ରିପୂଜାନିର୍ମାଲ୍ୟତୁଲସୀମାଲୟା ବିଭୋ ।

ସ୍ବର୍ଗତେ ବକ୍ଷସି ପଦଂ ଲବ୍ଧ୍ୱାପି ଶ୍ରୀଃ ସପତ୍ନିବତ୍ ॥ ୧୯ ॥

ଅତସ୍ତବପ୍ରାଦଭକ୍ତେଷୁ ତବ ଭକ୍ତିଃ ଶ୍ରିଯୋଂପିକା ।

ଭକ୍ତିମେବାଭିବାଞ୍ଛନ୍ତି ଡ୍ବଭକ୍ତାଃ ସାରବେଦିନଃ ॥ ୨୦ ॥

ଅତସ୍ତବପ୍ରାଦକମଳେ ଭକ୍ତିରେବ ସଦାସ୍ତୁ ମେ ।

ସନ୍ସାରାମୟତପ୍ତାନାଂ ଭେଷଜଂ ଭକ୍ତିରେବ ତେ ॥ ୨୧ ॥

ଇତି ବ୍ରୁବନ୍ତଃ ବ୍ରହ୍ମାଣଂ ବଦାସେ ଭଗବାନ୍ ହରିଃ ।
କିଂ କରୋମିତି ତଂ ବେଧାଃ ପ୍ରତ୍ୟୁବାଚାତିହର୍ଷିତଃ ॥ ୨୨ ॥

ଭଗବନ୍ ରାବଣୋ ନାମ ପୌଲସ୍ୟତନୟୋ ମହାନ୍ ।
ରାକ୍ଷସାନାମଧିପତିର୍ମହାଭବରଦର୍ପିତଃ ॥ ୨୩ ॥

ତ୍ରିଲୋକୀଂ ଲୋକପାଲାନ୍ଶ୍ଚ ବାଧତେ ବିଶ୍ଵବାଧକଃ ।
ମାନୁଷେଶ ମୃତିସ୍ତସ୍ୟ ମୟା କଲ୍ୟାଣ କଲ୍ପିତା ॥ ୨୪ ॥

ଅତସ୍ତ୍ଵଂ ମାନୁଷୋ ଭୂତ୍ଵା ଜହି ଦେବରିପୁଂ ପ୍ରଭୋ ॥ ୨୫ ॥

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁବାଚ
କଶ୍ୟପସ୍ୟ ବରୋ ଦତ୍ତସ୍ତପସା ତୋଷିତେନ ମେ ।
ଯାଚିତଃ ପୁତ୍ରଭାବାୟ ତଥେତ୍ୟଙ୍ଗୀକୃତଂ ମୟା ।
ସ ଇଦାନୀଂ ଦଶରଥୋ ଭୂତ୍ଵା ତିଷ୍ଠତି ଭୂତଲେ ॥ ୨୬ ॥

ତସ୍ୟାହଂ ପୁତ୍ରତାମେତ୍ୟ କୌସଲ୍ୟାୟାଂ ଶୁଭେ ଦିନେ ।
ଚତୁର୍ଥାମାନମେବାହଂ ସ୍ତ୍ରୀଜାମୀତରୟୋଃ ପୁଥକ୍ ॥ ୨୭ ॥

ଯୋଗମାୟାପି ସୀତେତି ଜନକସ୍ୟ ଗୃହେ ତଦା ।
ଉତ୍ପ୍ରସ୍ୟତେ ତୟା ସାର୍ଥଂ ସର୍ବଂ ସମ୍ପାଦୟାମ୍ୟହମ୍ ।
ଇତ୍ୟୁକ୍ତ୍ଵାନ୍ତର୍ଦଧ୍ୟେ ବିଷ୍ଣୁର୍ବ୍ରହ୍ମା ଦେବାନଥାବ୍ରବୀତ୍ ॥ ୨୮ ॥

ବ୍ରହ୍ମୋବାଚ
ବିଷ୍ଣୁର୍ମାନୁଷରୂପେଶ ଭବିଷ୍ୟତି ରଘୋଃ କୁଲେ ॥ ୨୯ ॥

ଯୁଯଂ ସ୍ତୁଜଧ୍ୱଂ ସର୍ବେଽପି ବାନରେଷ୍ୱନ୍ଦଣସମ୍ଭବାନ୍ ।
ବିଷ୍ଣୋଃ ସହାୟଂ କୁରୁତ ଯାବସ୍ତଥାସ୍ୟତି ଭୂତଲେ ॥ ୩୦ ॥

ଇତି ଦେବାନ୍ ସମାଦିଶ୍ୟ ସମାଶ୍ୱାସ୍ୟ ଚ ମେଦିନୀମ୍ ।
ଯଯୌ ବ୍ରହ୍ମା ସ୍ୱଭଭବନଂ ବିଜ୍ୱରଃ ସୁଖମାସ୍ଥିତଃ ॥ ୩୧ ॥

ଦେବାଶ୍ଚ ସର୍ବେ ହରିରୂପଧାରିଣଃ
ସ୍ଥିତାଃ ସହାୟାର୍ଥମିତସ୍ତତୋ ହରେଃ ।
ମହାବଲଃ ପର୍ବତବୃକ୍ଷଯୋଧିନଃ
ପ୍ରତୀକ୍ଷମାଣା ଭଗବନ୍ତମୀଶ୍ୱରମ୍ ॥ ୩୨ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀମଦଧ୍ୟାତ୍ମରାମାୟଣେ ଭ୍ରମାମହେଶ୍ୱରସନ୍ଦ୍ୱାଦେ
ବାଲକାଣ୍ଡେ ଦ୍ୱିତୀୟଃ ସର୍ଗଃ ॥ ୨ ॥

॥ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ରାମାୟଣମ୍ ॥

॥ ବାଲକାଣ୍ଡମ୍ ॥

॥ ଦ୍ୱିତୀୟଃ ସର୍ଗଃ ॥

ଶ୍ରୀମହାଦେବ ଉବାଚ

ଅଥ ରାଜା ଦଶରଥଃ ଶ୍ରୀମାନ୍ ସତ୍ୟପରାୟଣଃ ।
ଅଯୋଧ୍ୟାଧିପତିର୍ବୀରଃ ସର୍ବଲୋକେଷୁ ବିଶ୍ରୁତଃ ॥ ୧ ॥

ସୋଽନପତ୍ୟତ୍ୱଦୁଃଖେନ ପୀଡ଼ିତୋ ଗୁରୁମେକଦା ।
ବସିଷ୍ଠଂ ସ୍ୱବକୁଲାରାୟମଭିବାଦ୍ୟେଦମବ୍ରବୀତ୍ ॥ ୨ ॥

ସ୍ୱାମିନ୍ ପୁତ୍ରାଃ କଥଂ ମେ ସୁଧଃ ସର୍ବଲକ୍ଷଣଲକ୍ଷିତାଃ ।

ପୁତ୍ରହୀନସ୍ୟ ମେ ରାଜ୍ୟଂ ସର୍ବଂ ଦୁଃଖାୟ କଲ୍ପତେ ॥ ୩ ॥

ତତୋଽବ୍ରବୀଦ୍ବସିଷ୍ଠସ୍ତଂ ଭବିଷ୍ୟନ୍ତି ସୁତାସ୍ତବ ।

ଚତ୍ବାରଃ ସତ୍ସ୍ବସମ୍ପନ୍ନା ଲୋକପାଲା ଇବାପରାଃ ॥ ୪ ॥

ଶାନ୍ତାଭର୍ତ୍ତାରମାନୀୟ ରକ୍ଷ୍ୟଶ୍ଚାଙ୍ଗଂ ତପୋଧନମ୍ ।

ଅସ୍ମାଭିଃ ସହିତଃ ପୁତ୍ରକାମେଷ୍ଟିଂ ଶୀଘ୍ରମାଚର ॥ ୫ ॥

ତଥେତି ମୁନିମାନୀୟ ମନ୍ତ୍ରିଭିଃ ସହିତଃ ଶୁଚିଃ ।

ଯଜ୍ଞକର୍ମ ସମାରେଭେ ମୁନିଭିର୍ବୀତକଲ୍ଲଷୈଃ ॥ ୬ ॥

ଶ୍ରଦ୍ଧୟା ହୃଦମାନେଽଗ୍ନୌ ତପ୍ତଜାମୁନଦପ୍ରଭଃ ।

ପାୟସଂ ସ୍ବର୍ଣ୍ଣପାତ୍ରସ୍ତଂ ଗୃହୀତ୍ବୋବାଚ ହବ୍ୟବାଚ୍ ॥ ୭ ॥

ଗୃହାଣ ପାୟସଂ ଦିବ୍ୟଂ ପୁତ୍ରୀୟଂ ଦେବନିର୍ମିତମ୍ ।

ଲକ୍ଷ୍ୟସେ ପରମାତ୍ମାନଂ ପୁତ୍ରତ୍ବେନ ନ ସନ୍ଶୟଃ ॥ ୮ ॥

ଇତ୍ୟୁକ୍ତ୍ବା ପାୟସଂ ଦତ୍ତ୍ବା ରାଜ୍ଞେ ସୋଽନ୍ତର୍ଦଧେନଲଃ ।

ବବନ୍ଦେ ମୁନିଶାତୃଲୌ ରାଜା ଲବ୍ଧ୍ବମନୋରଥଃ ॥ ୯ ॥

ବସିଷ୍ଠରକ୍ଷ୍ୟଶ୍ଚାଙ୍ଗାଭ୍ୟାମନୁଜ୍ଞାତୋ ଦଦୌ ହବିଃ ।

କୌସଲ୍ୟାୟୈ ସକୈକେୟୈଃ ଅର୍ଧମର୍ଧଂ ପ୍ରୟତ୍ନତଃ ॥ ୧୦ ॥

ତତଃ ସୁମିତ୍ରା ସନ୍ପ୍ରାପ୍ତା ଜଗ୍ତୁଧୁଃ ପୌତ୍ରିକଂ ଚରୁମ୍ ।

କୌସଲ୍ୟା ତୁ ସ୍ବଭାଗାର୍ଥଂ ଦଦୌ ତସ୍ୟୈ ମୁଦାନ୍ବିତା ॥ ୧୧ ॥

କୈକେୟୀ ଚ ସ୍ବଭାଗାର୍ଥଂ ଦଦୌ ପ୍ରୀତିସମନ୍ବିତା ।
ଉପଭୁଜ୍ୟ ଚରୁଂ ସର୍ବାଃ ସ୍ତ୍ରୀୟୋ ଗର୍ଭସମନ୍ବିତାଃ ॥ ୧୨ ॥

ଦେବତା ଇବ ରେଜୁସ୍ତାଃ ସ୍ବଭାସା ରାଜମନ୍ଦିରେ ।
ଦଶମେ ମାସି କୌସଲ୍ୟା ସୁଷୁବେ ପୁତ୍ରମଭୁତମ୍ ॥ ୧୩ ॥

ମଧୁମାସେ ସିତେ ପକ୍ଷେ ନବମ୍ୟାଂ କର୍କଟେ ଶୁଭେ ।
ପୁନର୍ବସ୍ତୃଷ୍ଣସହିତେ ଉଚ୍ଛ୍ରେ ଗ୍ରହପଞ୍ଚକେ ॥ ୧୪ ॥

ମେଷଂ ପୂଷଣି ସନ୍ପ୍ରାପ୍ତେ ପୁଷ୍କଟୃଷ୍ଣିସମାକୁଲେ ।
ଆବିରାସୀଈଗନ୍ନାଥଃ ପରମାତ୍ମା ସନାତନଃ ॥ ୧୫ ॥

ନୀଲୋତ୍ପଲଦଲଶ୍ୟାମଃ ପୀତବାସାଶ୍ଚତୁର୍ଭୁଜଃ ।
ଜଲଜାରୁଣନେତ୍ରାନ୍ତଃ ଝୁରକୁଣ୍ଡଳମଣ୍ଡିତଃ ॥ ୧୬ ॥

ସହସ୍ରାର୍କପ୍ରତୀକାଶଃ କିରୀଟୀ କୁଞ୍ଚିତାଲକଃ ।
ଶଙ୍ଖଚକ୍ରଗଦାପଦ୍ମବନମାଲାବିରାଜିତଃ ॥ ୧୭ ॥

ଅନୁଗ୍ରହାଖ୍ୟତ୍ୱସ୍ଥୈନ୍ଦୁସୂଚକସ୍ମିତଚନ୍ଦ୍ରିକଃ ।
କରୁଣାରସସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣବିଶାଲୋତ୍ପଲଲୋଚନଃ ।
ଶ୍ରୀବତ୍ସହାରକେୟୁରନୁପୁରାଦିବିଭୂଷଣଃ ॥ ୧୮ ॥

ଦୃଷ୍ଟ୍ୱା ତଂ ପରମାତ୍ମାନଂ କୌସଲ୍ୟା ବିସ୍ମୟାକୁଲା ।
ହର୍ଷାଶ୍ଚୁପୂର୍ଣ୍ଣନୟନା ନତ୍ୱା ପ୍ରାଞ୍ଜଲିରବ୍ରବୀତ୍ ॥ ୧୯ ॥

କୌସଲ୍ୟାବୀର

ଦେବଦେବ ନମସ୍ତେଷୁ ଶଙ୍ଖଚକ୍ରଗଦାଧର ।

ପରମାତ୍ମାରୂପତୋନନ୍ଦଃ ପୂର୍ଣ୍ଣସ୍ୱର୍ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଃ ॥ ୨୦ ॥

ବଦନ୍ତ୍ୟଗୋଚରଂ ବାଚାଂ ବୁଦ୍ଧ୍ୟାଦୀନାମତୀହିୟମ୍ ।

ତ୍ୱାଂ ବେଦବାଦିନଃ ସତ୍ତ୍ୱାମାତ୍ରଂ ଜ୍ଞାନୈକବିଗ୍ରହମ୍ ॥ ୨୧ ॥

ତ୍ୱମେବ ମାୟୟା ବିଶ୍ୱଂ ସୃଜସ୍ୟବସି ହନ୍ସି ଚ ।

ସତ୍ତ୍ୱାଦିଗୁଣସନ୍ଧୁକ୍ତସ୍ତୁର୍ଯ୍ୟ ଏବାମଲଃ ସଦା ॥ ୨୨ ॥

କରୋଷୀବ ନ କର୍ତା ତ୍ୱଂ ଗଚ୍ଛସୀବ ନ ଗଚ୍ଛସି ।

ଶୃଣୋଷି ନ ଶୃଣୋଷୀବ ପଶ୍ୟସୀବ ନ ପଶ୍ୟସି ॥ ୨୩ ॥

ଅପ୍ରାଣୋ ହ୍ୟମନାଃ ଶୁଦ୍ଧ ଇତ୍ୟାଦି ଶୁଚିରବ୍ରବୀତ୍ ।

ସମଃ ସର୍ବେଷୁ ଭୂତେଷୁ ତିଷ୍ଠନ୍ନପି ନ ଲକ୍ଷ୍ୟସେ ॥ ୨୪ ॥

ଅଜ୍ଞାନଧ୍ୱବାନ୍ତଚିତ୍ତାନାଂ ବ୍ୟକ୍ତ ଏବ ସୁମେଧସାମ୍ ।

ଜଠରେ ତବ ଦୃଶ୍ୟନ୍ତେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡାଃ ପରମାଶବଃ ॥ ୨୫ ॥

ତ୍ୱଂ ମମୋଦରସମ୍ଭୂତ ଇତି ଲୋକାନ୍ ବିତମ୍ଭସେ ।

ଭକ୍ତେଷୁ ପାରବଶ୍ୟଂ ତେ ଦୃଷ୍ଟଂ ମେଦ୍ୟ ରତ୍ନୁତମ ॥ ୨୬ ॥

ସନ୍ସାରସାଗରେ ମଗ୍ନା ପତିସୁତ୍ରଧନାଦିଷୁ ।

ଭ୍ରମାମି ମାୟୟା ତେଦ୍ୟ ପାଦମୂଳମୁପାଗତା ॥ ୨୭ ॥

ଦେବ ଚକ୍ରପ୍ରମେତନ୍ନେ ସଦା ତିଷ୍ଠତୁ ମାନସେ ।
ଆବୁଣୋତୁ ନ ମାଂ ମାୟା ତବ ବିଶ୍ଵବିମୋହିନୀ ॥ ୨୮ ॥

ଉପସନ୍ଧର ବିଶ୍ଵାମ୍ନନ୍ଦୋ ରୂପମଲୈକିକମ୍ ।
ଦର୍ଶୟସ୍ଵ ମହାନନ୍ଦବାଲଭାବଂ ସୁକୋମଲମ୍ ।
ଲଲିତାଲିଙ୍ଗନାଲ୍ଲାପ୍ତେସ୍ତୁରିଷ୍ୟାମୁ୍ୟକୃତଂ ତମଃ ॥ ୨୯ ॥

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁବାଚ
ଯଦ୍ୟଦିଷ୍ଠଂ ତବାସ୍ତ୍ୟମ୍ ତଉଭବତୁ ନାନ୍ୟଥା ॥ ୩୦ ॥

ଅହଂ ତୁ ବ୍ରହ୍ମଣା ପୂର୍ବଂ ଭୂମେର୍ଭାରାପନୁଭୟେ ।
ପ୍ରାର୍ଥିତୋ ରାବଣଂ ହନ୍ତୁଂ ମାନୁଷତ୍ଵମୁପାଗତଃ ॥ ୩୧ ॥

ତ୍ଵୟା ଦଶରଥେନାହଂ ତପସାରାଧିତଃ ପୁରା ।
ମମୁତ୍ତତ୍ଵାଭିକାଞ୍ଚିକ୍ଷ୍ୟା ତଥା କୃତମନିନ୍ଦିତେ ॥ ୩୨ ॥

ରୂପମେତତ୍ଵୟା ଦୃଷ୍ଠଂ ପ୍ରାକ୍ତନଂ ତପସଃ ଫଳମ୍ ।
ମଦର୍ଶନଂ ବିମୋକ୍ଷାୟ କଲ୍ପତେ ହ୍ୟନ୍ୟଦୁର୍ଲଭମ୍ ॥ ୩୩ ॥

ସନ୍ଦ୍ଵାଦମାବୟୋର୍ଯସ୍ତୁ ପଠେଦ୍ଵା ଶୁଣୁଯାଦପି ।
ସ ଯାତି ମମ ସାରୂପ୍ୟଂ ମରଣେ ମସ୍ମୃତିଂ ଲଭେତ୍ ॥ ୩୪ ॥

ଇତ୍ୟୁକ୍ତ୍ଵା ମାତରଂ ରାମୋ ବାଲୋ ଭୃତ୍ଵା ରୁରୋଦ ହ ।
ବାଲତ୍ଵେଽପୀନ୍ଦ୍ରନୀଲାରୋ ବିଶାଲାକ୍ଷୋଽତିସୁନ୍ଦରଃ ॥ ୩୫ ॥

ବାଲାରୁଣପ୍ରତୀକାଶୋ ଲାଲିତାଖିଲଲୋକପଃ ।
ଅଥ ରାଜା ଦଶରଥଃ ଶୁଭ୍ରା ପୁତ୍ରୋଭବୋହ୍ରବମ୍ ।
ଆନନ୍ଦାର୍ଣବମଗ୍ନୋଽସାବାୟ ଯୌ ଗୁରୁଣା ସହ ॥ ୩୬ ॥

ରାମଂ ରାଜୀବପତ୍ରାକ୍ଷଂ ଦୃଷ୍ଟ୍ବା ହର୍ଷାଶୁସନ୍ପୁତଃ ।
ଗୁରୁଣା ଜାତକର୍ମାଣି କର୍ତ୍ତବ୍ୟାନି ଚକାର ସଃ ॥ ୩୭ ॥

କୈକେୟୀ ଚାଥ ଭରତମସୂତ କମଲେକ୍ଷଣା ।
ସୁମିତ୍ରାୟାଂ ଯମୌ ଜାତୌ ପୁର୍ଣ୍ଣେନ୍ଦୁସଦୃଶାନନୌ ॥ ୩୮ ॥

ତଦା ଗ୍ରାମସହସ୍ରାଣି ବ୍ରାହ୍ମଣେଭ୍ୟା ମୁଦା ଦଦୌ ।
ସୁବର୍ଣାନି ଚ ରତ୍ନାନି ବାସାନ୍ସି ସୁରଭୀଃ ଶୁଭାଃ ॥ ୩୯ ॥

ଯସ୍ମିନ୍ ରମନ୍ତେ ମୁନୟୋ ବିଦ୍ୟୟା ଜ୍ଞାନବିପ୍ଳବେ ।
ତଂ ଗୁରୁଃ ପ୍ରାହ ରାମେତି ରମଣାଦ୍ରାମ ଇତ୍ୟପି ॥ ୪୦ ॥

ଭରଣାଭରତୋ ନାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣଂ ଲକ୍ଷଣାନ୍ବିତଂ ।
ଶତ୍ରୁଦ୍ଧଂ ଶତ୍ରୁହନ୍ତାରମେବଂ ଗୁରୁରଭାଷତ ॥ ୪୧ ॥

ଲକ୍ଷ୍ମଣୋ ରାମଚନ୍ଦ୍ରେଣ ଶତ୍ରୁଦ୍ଧୋ ଭରତେନ ଚ ।
ଦ୍ବନ୍ଦ୍ବୀଭୂୟ ଚରନ୍ତୌ ତୌ ପାୟସାନ୍ଶାନୁସାରତଃ ॥ ୪୨ ॥

ରାମସ୍ତୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣେନାଥ ବିଚରନ୍ ବାଲଲୀଲୟା ।
ରମୟାମାସ ପିତରୌ ଚେକ୍ଷିତୈର୍ମୁଗ୍ଧାଷିତୈଃ ॥ ୪୩ ॥

ଭାଲେ ସ୍ବର୍ଣମୟାଶ୍ବତ୍ସପର୍ଣମୁକ୍ତାଫଲପ୍ରଭମ୍ ।
କଣ୍ଠେ ରତ୍ନମଣିବ୍ରାତମଧ୍ୟଦ୍ବୀପିନଶାଞ୍ଚିତମ୍ ॥ ୪୪ ॥

କର୍ଣଯୋଃ ସ୍ବର୍ଣସମ୍ପନ୍ନରତ୍ନାର୍ଜୁନସଟାଲୁକମ୍ ।
ଶିଞ୍ଜାନମଣିମଞ୍ଜୀରକଟିସୁତ୍ରାଙ୍ଗଦୈର୍ଘ୍ୟତମ୍ ॥ ୪୫ ॥

ସ୍ନିତବକ୍ତ୍ରାଲ୍ପଦଶନମିନ୍ଦ୍ରନୀଲମଣିପ୍ରଭମ୍ ।
ଅଙ୍ଗଣେ ରିଙ୍ଗମାଣଂ ତଂ ତର୍ଣକାନନୁ ସର୍ବତଃ ।
ଦୃଷ୍ଟ୍ବା ଦଶରଥୋ ରାଜା କୌସଲ୍ୟା ମୁମୁଦେ ତଦା ॥ ୪୬ ॥

ଭୋଷ୍ୟମାଣୋ ଦଶରଥୋ ରାମମେହୃତି ଚାସକ୍ରତ୍ ।
ଆହ୍ବୟତ୍ୟତିହର୍ଷେଣ ପ୍ରେମ୍ଣା ନାୟାତି ଲୀଲୟା ॥ ୪୭ ॥

ଆନୟେତି ଚ କୌସଲ୍ୟାମାହ ସା ସସ୍ମିତା ସୁତମ୍ ।
ଧାବତ୍ୟପି ନ ଶକ୍ନୋତି ସ୍ତ୍ରଷ୍ଟୁଂ ଯୋଗିମନୋଗତିମ୍ ॥ ୪୮ ॥

ପ୍ରହସନ୍ ସ୍ବୟମାୟାତି କର୍ଦମାଞ୍ଜିତପାଶିନା ।
କିଞ୍ଚିଦ୍ବହ୍ନିତ୍ବା କବଲଂ ପୁନରେବ ପଲୀୟତେ ॥ ୪୯ ॥

କୌସଲ୍ୟା ଜନନୀ ତସ୍ୟ ମାସି ମାସି ପ୍ରକୁର୍ବତୀ ।
ବାୟନାନି ବିଚିତ୍ରାଣି ସମଲଞ୍ଜତ୍ୟ ରାଘବମ୍ ॥ ୫୦ ॥

ଅପୂୟାନ୍ ମୋଦକାନ୍ କୃତ୍ବା କର୍ଣଶଷ୍ଟୁଲିକାସ୍ତଥା ।
କର୍ଣପୂରାନ୍ଝୁ ବିବିଧାନ୍ ବର୍ଷତ୍ସୃଜ୍ଞୌ ଚ ବାୟନମ୍ ॥ ୫୧ ॥

ଶୁଭକୃତ୍ୟଂ ତୟା ତ୍ୟକ୍ତଂ ତସ୍ୟ ଚାପଲ୍ୟକାରଣାତ୍ ।

ଏକଦା ରଘୁନାଥୋଽସୌ ଗତୋ ମାତରମନ୍ତ୍ରିକେ ॥ ୫୨ ॥

ଭୋଜନଂ ଦେହି ମେ ମାତର୍ନ ଶୁତଂ କାର୍ଯ୍ୟସଞ୍ଜୟା ।

ତତଃ କ୍ରୋଧେନ ଭାଣ୍ଡାନି ଲଗୁତେନାହନତ୍ତଦା ॥ ୫୩ ॥

ଶିକ୍ୟସ୍ତ୍ୱଂ ପାତୟାମାସ ଗର୍ବ୍ୟଂ ଚ ନବନୀତକମ୍ ।

ଲକ୍ଷ୍ମଣାୟ ଦଦୌ ରାମୋ ଭରତାୟ ଯଥାକ୍ରମମ୍ ॥ ୫୪ ॥

ଶତ୍ରୁଦ୍ୱାୟ ଦଦୌ ପଶ୍ଚାଦପି ଦୁଷ୍ଟଂ ତଥୈବ ଚ ।

ସୁଦେନ କଥିତେ ମାତ୍ରେ ହାସ୍ୟଂ କୃତ୍ୱା ପ୍ରଧାବତି ॥ ୫୫ ॥

ଆଗତାଂ ତାଂ ବିଲୋକ୍ୟାଥ ତତଃ ସର୍ବୈଃ ପଲ୍ଲୀୟତମ୍ ।

କୌସଲ୍ୟା ଧାବମାନାପି ପ୍ରସ୍ଫଲନ୍ତୁଃ ପଦେ ପଦେ ॥ ୫୬ ॥

ରଘୁନାଥଂ କରେ ଧୃତ୍ୱା କିଞ୍ଚିନ୍ନୋବାର ଭାମିନୀ ।

ବାଲଭାବଂ ସମାଶ୍ରିତ୍ୟ ମନ୍ଦଂ ମନ୍ଦଂ ରୁରୋଦ ହ ॥ ୫୭ ॥

ତେ ସର୍ବେ ଲାଲିତା ମାତ୍ରା ଗାତମାଲିଙ୍ଗ୍ୟ ଯତ୍ନତଃ ।

ଏବମାନନ୍ଦସନ୍ଦୋହଜଗଦାନନ୍ଦକାରକଃ ॥ ୫୮ ॥

ମାୟାବାଲବପୁର୍ଣ୍ଣତ୍ୱା ରମୟାମାସ ଦମ୍ପତୀ ।

ଅଥ କାଲେନ ତେ ସର୍ବେ କୌମାରଂ ପ୍ରତିପେଦିରେ ॥ ୫୯ ॥

ଉପନୀତା ବସିଷ୍ଠେନ ସର୍ବବିଦ୍ୟାବିଶାରଦାଃ ।

ଧନୁର୍ବେଦେ ଚ ନିରତାଃ ସର୍ବଶାସ୍ତ୍ରାର୍ଥବେଦିନଃ ॥ ୭୦ ॥

ବଭୂବୁର୍ଜଗତାଂ ନାଥା ଲୀଲୟା ନରରୂପିଣଃ ।

ଲକ୍ଷ୍ମଣସ୍ତୁ ସଦା ରାମମନୁଗଚ୍ଛତି ସାଦରମ୍ ॥ ୭୧ ॥

ସେବ୍ୟସେବକଭାବେନ ଶତ୍ରୁଘ୍ନୋ ଭରତଂ ତଥା ।

ରାମଶ୍ଚାପଧରୋ ନିତ୍ୟଂ ତୁଣୀବାଣାନ୍ ବିତଃ ପ୍ରଭୁଃ ॥ ୭୨ ॥

ଅଶ୍ୱରୁତୋ ବନଂ ଯାତି ମୃଗୟାୟୈ ସଲକ୍ଷ୍ମଣଃ ।

ହତ୍ୱା ଦୁଷ୍ଟମୃଗାନ୍ ସର୍ବାନ୍ ପିତ୍ରେ ସର୍ବଂ ନ୍ୟବେଦୟତ୍ ॥ ୭୩ ॥

ପ୍ରାତରୁଦ୍ଧାୟ ସୁସ୍ନାତଃ ପିତରାବଭିବାଦ୍ୟ ଚ ।

ପୌରକାର୍ଯ୍ୟାଣି ସର୍ବାଣି କରୋତି ବିନୟାନ୍ ବିତଃ ॥ ୭୪ ॥

ବନ୍ଧୁଭିଃ ସହିତୋ ନିତ୍ୟଂ ଭୁକ୍ତ୍ୱା ମୁନିଭିରନ୍ବହମ୍ ।

ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ରରହସ୍ୟାନି ଶୁଣୋତି ବ୍ୟାକରୋତି ଚ ॥ ୭୫ ॥

ଏବଂ ପରାମ୍ନା ମନୁଜାବତାରୋ ମନୁଷ୍ୟଲୋକାନନୁସ୍ତୃତ୍ୟ ସର୍ବମ୍ ।

ଚକ୍ରେ ବିକାରୀ ପରିଶାମହୀନୋ ବିଚାର୍ଯ୍ୟମାଣେ ନ କରୋତି କିଞ୍ଚିତ୍ ॥ ୭୬ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀମଦଧ୍ୟାତ୍ମରାମାୟଣେ ଉପାମହେଶ୍ୱରସନ୍ଦର୍ବାଦେ

ବାଲକାଣ୍ଡେ ତୃତୀୟଃ ସର୍ଗଃ ॥ ୩ ॥

॥ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ରାମାୟଣମ୍ ॥

॥ ବାଲକାଣ୍ଡମ୍ ॥

॥ ଚତୁର୍ଥଃ ସର୍ଗଃ ॥

ଶ୍ରୀମହାଦେବ ଉବାଚ

କଦାଚିକ୍ଳୈଶିକୋଽଭ୍ୟାଗାଦଯୋଧ୍ୟାଂ ଲ୍ବଲନପ୍ରଭଃ ।

ଦ୍ରଷ୍ଟୁଂ ରାମଂ ପରାମ୍ନାନଂ ଜାତଂ ଜ୍ଞାତ୍ବା ସ୍ବମାୟୟା ॥ ୧ ॥

~

ଦୃଷ୍ଟ୍ବା ଦଶରଥୋ ରାଜା ପ୍ରତ୍ୟୁଦ୍ଭାୟାଚିରେଣ ତୁ ।

ବସିଷ୍ଠେନ ସମାଗମ୍ୟ ପୂଜୟତ୍ବା ଯଥାବିଧି ॥ ୨ ॥

ଅଭିବାଦ୍ୟ ମୁନିଂ ରାଜା ପ୍ରାଞ୍ଜଲିର୍ଭକ୍ତିନମ୍ରଧୀଃ ।

କୃତାର୍ଥୋଽସ୍ମି ମୁନୀନ୍ଦ୍ରାହଂ ତ୍ବଦାଗମନକାରଣାତ୍ ॥ ୩ ॥

ତ୍ବଦ୍ବିଧିଂ ଯଦ୍ବହମ୍ ଯାନ୍ତି ତତ୍ତ୍ରେବାୟାନ୍ତି ସନ୍ପଦଃ ।

ଯଦର୍ଥମାଗତୋଽସି ତ୍ବଂ ବୃହି ସତ୍ୟଂ କରୋମି ତତ୍ ॥ ୪ ॥

ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରୋଽପି ତଂ ପ୍ରୀତଃ ପ୍ରତ୍ୟୁବାଚ ମହୀପତିମ୍ ।

ଅହଂ ପର୍ବଣି ସନ୍ପ୍ରାପ୍ତେ ଦୃଷ୍ଟ୍ବା ଯଷ୍ଟୁଂ ସୁରାନ୍ ପିତୃନ୍ ॥ ୫ ॥

ଯଦାରତ୍ତେ ତଦା ଦୈତ୍ୟା ବିଘ୍ନଂ କୁର୍ବନ୍ତି ନିତ୍ୟଶଃ ।

ମାରୀଚକ୍ଷୁ ସୁବାହୁକ୍ଷାପରେ ଚାନୁଚରାସ୍ତୟୋଃ ॥ ୬ ॥

ଅତସ୍ତୟୋର୍ବିଧାର୍ଥାୟ ଜ୍ୟେଷ୍ଠଂ ରାମଂ ପ୍ରୟତ୍ତ ମେ ।

ଲକ୍ଷ୍ମଣେନ ସହ ଭ୍ରାତ୍ରା ତବ ଶ୍ରେୟୋ ଭବିଷ୍ୟତି ॥ ୭ ॥

ବସିଷ୍ଠେନ ସହାମନ୍ତ୍ୟ ଦୀୟତାଂ ଯଦି ରୋଚତେ ।

ପପ୍ରକ୍ତ ଗୁରୁମେକାନ୍ତେ ରାଜା ଚିନ୍ତାପରାୟଣଃ ॥ ୮ ॥

କିଂ କରୋମି ଗୁରୋ ରାମଂ ତ୍ୟକ୍ତୁଂ ନୋସ୍ତୁତେ ମନଃ ।

ବହୁବର୍ଷସହସ୍ରାନ୍ତେ କଷ୍ଟେନୋପାଦିତାଃ ସୁତାଃ ॥ ୯ ॥

ଚତ୍ବାରୋଽମରତୁଲ୍ୟାସ୍ତେ ତେଷାଂ ରାମୋଽତିବଲ୍ଲଭଃ ।

ରାମସ୍ତ୍ରିତୋ ଗଚ୍ଛତି ଚେନ୍ନ ଜୀବାମି କଥଞ୍ଚନ ॥ ୧୦ ॥

ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାତୋ ଯଦି ମୁନିଃ ଶାପଂ ଦାସ୍ୟତ୍ୟସନ୍‌ଶୟଃ ।

କଥଂ ଶ୍ରେୟୋ ଭବେନ୍ନହ୍ୟମସତ୍ୟଂ ଚାପି ନ ସ୍ତୁଶେତ୍ ॥ ୧୧ ॥

ବସିଷ୍ଠ ଉବାଚ

ଶ୍ଟଶୁ ରାଜନ୍ ଦେବଗୁହ୍ୟଂ ଗୋପନୀୟଂ ପ୍ରୟତ୍ନତଃ ।

ରାମୋ ନ ମାନୁଷୋ ଜାତଃ ପରମାତ୍ମା ସନାତନଃ ॥ ୧୨ ॥

ଭୂମେର୍ଭାରାବତାରାୟ ବ୍ରହ୍ମଣା ପ୍ରାର୍ଥିତଃ ପୁରା ।

ସ ଏବ ଜାତୋ ଭବନେ କୌସଲ୍ୟାୟାଂ ତବାନୟ ॥ ୧୩ ॥

ତ୍ବଂ ତୁ ପ୍ରଜାପତିଃ ପୂର୍ବଂ କଶ୍ୟପୋ ବ୍ରହ୍ମଣଃ ସୁତଃ ।

କୌସଲ୍ୟା ଚାଦିତିର୍ଦେବମାତା ପୂର୍ବଂ ଯଶସ୍ବିନୀ ॥ ୧୪ ॥

ଭବନ୍ତୌ ତପ ଉଗ୍ରଂ ବୈ ତେପାଥେ ବହୁବସ୍ତରମ୍ ।

ଅଗ୍ରାମ୍ୟବିଷୟୌ ବିଷ୍ଣୁପୂଜାଧ୍ୟାନୈକତପ୍ତରୌ ।

ତଦା ପ୍ରସନ୍ନୋ ଉଗବାନ୍ ବରଦୋ ଭକ୍ତବସ୍ତଲଃ ॥ ୧୫ ॥

ବୃଣୀଷ୍ଠବ ବରମିତ୍ୟୁକ୍ତେ ତ୍ବଂ ମେ ପୁତ୍ରୋ ଭବାମଲ ।

ଇତି ତ୍ବୟା ଯାଚିତୋଽସୌ ଉଗବାନ୍ ଭୂତଭାବନଃ ॥ ୧୬ ॥

ତଥେତ୍ୟୁକ୍ତବାଦ୍ୟ ପୁତ୍ରସ୍ତେ ଜାତୋ ରାମଃ ସ ଏବ ହି ।
ଶେଷସ୍ତୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣୋ ରାଜନ୍ ରାମମେବାନ୍ବପଦ୍ୟତ ॥ ୧୭ ॥

ଜାତୌ ଭରତଶତ୍ରୁଘ୍ନୌ ଶଙ୍ଖଚକ୍ରେ ଗଦାଭୃତଃ ।
ଯୋଗମାୟାସି ସୀତେତି ଜାତା ଜନକନନ୍ଦିନୀ ॥ ୧୮ ॥

ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରୋଽସି ରାମାୟ ତାଂ ଯୋଜୟତୁମାଗତଃ ।
ଏତଦ୍ବହ୍ୟତମଂ ରାଜନ୍ ବକ୍ତବ୍ୟଂ କଦାଚନ ॥ ୧୯ ॥

ଅତଃ ପ୍ରୀତେନ ମନସା ପୂଜୟତ୍ଵାଥ କୌଶିକମ୍ ।
ପ୍ରେଷୟତ୍ଵ ରମାନାଥଂ ରାଘବଂ ସହଲକ୍ଷ୍ମଣମ୍ ॥ ୨୦ ॥

ବସିଷ୍ଠେନୈବମୁକ୍ତସ୍ତୁ ରାଜା ଦଶରଥସ୍ତଦା ।
କୃତକୃତ୍ୟମିବାମ୍ନାନଂ ମେନେ ପ୍ରମୁଦିତାନ୍ତରଃ ॥ ୨୧ ॥

ଆହୂୟ ରାମରାମେତି ଲକ୍ଷ୍ମଣେତି ଚ ସାଦରମ୍ ।
ଆଲିଙ୍ଗ୍ୟ ମୂର୍ଧ୍ନ୍ୟବଦ୍ଵାୟ କୌଶିକାୟ ସମର୍ପୟତ୍ ॥ ୨୨ ॥

ତତୋଽତିହୁଷ୍ଠୋ ଭଗବାନ୍ ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ ପ୍ରତାପବାନ୍ ।
ଆଶୀର୍ଘିରଭିନନ୍ଦ୍ୟାଥ ଆଗତୌ ରାମଲକ୍ଷ୍ମଣୌ ।
ଗୃହୀତ୍ଵା ଚାପତୁଣୀରବାଶଖଞ୍ଜୁଧରୌ ଯ ଯୌ ॥ ୨୩ ॥

କିଞ୍ଚିଦ୍ଦେଶମତିକ୍ରମ୍ୟ ରାମମାହୂୟ ଭକ୍ତିତଃ ।
ଦଦୌ ବଲ୍ଲୀଂ ଚାତିବଲ୍ଲୀଂ ବିଦ୍ୟେ ଦ୍ଵବେ ଦେବନିର୍ମିତେ ॥ ୨୪ ॥

ଯଯୋର୍ଗ୍ରହଣମାତ୍ରେଣ କ୍ଷୁଦ୍ରକ୍ଷାମାଦି ନ କାୟତେ ॥ ୨୫ ॥

ତତ ଉତ୍ତୀର୍ଯ୍ୟ ଗଙ୍ଗାଂ ତେ ତାଟକାବନମାଗମନ୍ ।

ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରସ୍ତଦା ପ୍ରାହ ରାମଂ ସତ୍ୟପରାକ୍ରମମ୍ ॥ ୨୬ ॥

ଅଦ୍ରାସ୍ତି ତାଟକା ନାମ ରାକ୍ଷସୀ କାମରୂପିଣୀ ।

ବାଧତେ ଲୋକମଣିଲଂ ଜହି ତାମବିଚାରୟନ୍ ॥ ୨୭ ॥

ତଥେତି ଧନୁରାଦାୟ ସଗୁଣଂ ରଘୁନନ୍ଦନଃ ।

ଟଙ୍ଗାରମକରୋତ୍ତେନ ଶଙ୍କେନାପୂରୟଦ୍‌ବନମ୍ ॥ ୨୮ ॥

ତଚ୍ଛୁଦ୍‌ବାସହମାନା ସା ତାଟକା ଘୋରରୂପିଣୀ ।

କ୍ରୋଧସଂମୂର୍ଚ୍ଛିତା ରାମମଭିଦୁଦ୍ରାବ ମେଘବତ୍ ॥ ୨୯ ॥

ତାମେକେନ ଶରେଣାଶୁ ତାତୟାମାସ ବକ୍ଷସି ।

ପପାତ ବିପିନେ ଘୋରା ବମନ୍ତୀ ରୂପିରଂ ବହୁ ॥ ୩୦ ॥

ତତୋଽତିସୁନ୍ଦରୀ ଯକ୍ଷୀ ସର୍ବାଭରଣଭୂଷିତା ।

ଶାପାପ୍ତିଶାତତାଂ ପ୍ରାପ୍ତା ମୁକ୍ତା ରାମପ୍ରସାଦତଃ ॥ ୩୧ ॥

ନଦ୍‌ବା ରାମଂ ପରିକ୍ରମ୍ୟ ଗତା ରାମାଜ୍ଞୟା ଦିବମ୍ ॥ ୩୨ ॥

ତତୋଽତିହୁଷ୍ଟଃ ପରିରଭ୍ୟ ରାମଂ

ମୂର୍ଧନ୍ୟବଘ୍ରାୟ ବିଚିନ୍ତ୍ୟ କିଞ୍ଚିତ୍ ।

ସର୍ବାସ୍ତକାଲଂ ସରହସ୍ୟମନ୍ତଂ

ପ୍ରୀତ୍ୟାଭିରାମାୟ ଦଦୌ ମୁନୀନ୍ଦ୍ରଃ ॥ ୩୩ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀମଦଧ୍ୟାତ୍ମରାମାୟଣେ ଉମାମହେଶ୍ଵରସନ୍ଦର୍ବାଦେ

ବାଲକାଣ୍ଡେ ଚତୁର୍ଥଃ ସର୍ଗଃ ॥ ୪ ॥

॥ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ରାମାୟଣମ୍ ॥

॥ ବାଲକାଣ୍ଡମ୍ ॥

॥ ପଞ୍ଚମଃ ସର୍ଗଃ ॥

ଶ୍ରୀମହାଦେବ ଉବାଚ

ତତ୍ର କାମାଗ୍ରମେ ରମ୍ୟେ କାନନେ ମୁନିସଞ୍ଜୁଲେ ।

ଉଷିତ୍ଵା ରଜନୀମେକାଂ ପ୍ରଭାତେ ପ୍ରସ୍ଥିତାଃ ଶନୈଃ ॥ ୧ ॥

ସିଦ୍ଧାଶ୍ରମଂ ଗତାଃ ସର୍ବେ ସିଦ୍ଧଚାରଣସେବିତମ୍ ।

ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରେଣ ସନ୍ଦିକ୍ଷା ମୁନୟସ୍ତନ୍ନିବାସିନଃ ॥ ୨ ॥

ପୂଜାଂ ଚ ମହତୀଂ ଚକୃ ରାମଲକ୍ଷ୍ମଣଯୋର୍ଦ୍ଭୂତମ୍ ।

ଶ୍ରୀରାମଃ କୌଶିକଂ ପ୍ରାହ ମୁନେ ଦୀକ୍ଷାଂ ପ୍ରବିଶ୍ୟତାମ୍ ॥ ୩ ॥

ଦର୍ଶୟସ୍ଵ ମହାଭାଗ କୁତସ୍ତୌ ରାକ୍ଷସାଧିମୌ ।

ତଥେତ୍ୟକ୍ତ୍ଵା ମୁନିର୍ଯକ୍ଷୁମାରେଭେ ମୁନିଭିଃ ସହ ॥ ୪ ॥

ମଧ୍ୟାହ୍ନେ ଦଦୃଶାତେ ତୌ ରାକ୍ଷସୌ କାମରୂପିଣୌ ।

ମାରୀଚକ୍ଷୁ ସୁବାହୁକ୍ଷୁ ବର୍ଷନ୍ତୌ ରୂପିରାକ୍ଷିନୀ ॥ ୫ ॥

ରାମୋଽପି ଧନୁରାଦାୟ ଦ୍ଵକୌ ବାଣୌ ସନ୍ଦଧେ ସୁଧୀଃ ।

ଆକର୍ଷାନ୍ତଃ ସମାକୃଷ୍ୟ ବିସଫର୍ଜ ଚୟୋଃ ପୃଥକ୍ ॥ ୭ ॥

ତୟୋରେକସ୍ତୁ ମାରୀଚଂ ଭ୍ରାମୟ ଛୁତୟୋଜନମ୍ ।

ପାତୟାମାସ ଜଲଧୌ ତଦଭୁତମିବାଭବତ୍ ॥ ୭ ॥

~

ଦ୍ବିତୀୟୋଃଗ୍ନିମୟୋ ବାଣଃ ସୁବାହୁମଜୟତ୍ସଖାତ୍ ।

ଅପରେ ଲକ୍ଷମଣେନାଶୁ ହତାସ୍ତଦନୁଯାୟନଃ ॥ ୮ ॥

ପୁଷ୍ଟୋଘ୍ନୋରାକିରନ୍ ଦେବା ରାଘବଂ ସହଲକ୍ଷ୍ମଣମ୍ ।

ଦେବଦୁନୁଭୟୋ ନେଦୁସ୍ତୁଷ୍ଟୁରୁଃ ସିଦ୍ଧଚାରଣାଃ ॥ ୯ ॥

ବିଶ୍ବମିତ୍ରସ୍ତୁ ସଂପୂଜ୍ୟ ପୂଜାର୍ହଂ ରଘୁନନ୍ଦନମ୍ ।

ଅଙ୍କେ ନିବେଶ୍ୟ ଚାଲିଙ୍ଗ୍ୟ ଭକ୍ତ୍ୟା ବାଞ୍ଛାକୁଲେକ୍ଷଣଃ ॥ ୧୦ ॥

ଭୋଜୟତ୍ବା ସହ ଭ୍ରାତ୍ରା ରାମଂ ପକ୍ବଫଳାଦିଭିଃ ।

ପୁରାଣବାକ୍ୟୈର୍ମଧୁରୈର୍ନିନାୟ ଦିବସତ୍ରୟମ୍ ॥ ୧୧ ॥

ଚତୁର୍ଥେହ୍ନି ସଂପ୍ରାପ୍ତେ କୌଶିକୋ ରାମମବ୍ରବୀତ୍ ।

ରାମ ରାମ ମହାୟଜ୍ଞଂ ଦ୍ରଷ୍ଟୁଂ ଗଚ୍ଛାମହେ ବୟମ୍ ॥ ୧୨ ॥

ବିଦେହରାଜନଗରେ ଜନକସ୍ୟ ମହାତ୍ମନଃ ।

ତତ୍ର ମାହେଶ୍ବରଂ ଚାପମସ୍ତି ନ୍ୟସ୍ତୁଂ ପିନାକିନା ॥ ୧୩ ॥

ଦ୍ରକ୍ଷ୍ୟସି ତ୍ବଂ ମହାସତ୍ବଂ ପୂଜ୍ୟସେ ଜନକେନ ଚ ।

ଇତ୍ୟୁକ୍ତ୍ବା ମୁନିଭିସ୍ତାଭ୍ୟାଂ ଯଯୌ ଗଙ୍ଗାସମୀପଗମ୍ ॥ ୧୪ ॥

ଗୌତମସ୍ୟାଶ୍ରମଂ ପୁଣ୍ୟଂ ଯତ୍ରାହଲ୍ୟାସ୍ଥିତା ତପଃ ।

ଦିବ୍ୟପୁଷ୍ପଫଲୋପେତପାଦପୈଃ ପରିବେଷ୍ଟିତମ୍ ॥ ୧୫ ॥

ମୃଗପକ୍ଷିଗଣୈର୍ହୀନଂ ନାନାଜନ୍ତୁବିବର୍ଜିତଂ ।

ଦୃଷ୍ଟବୋଧାତ ମୁନିଂ ଶ୍ରୀମାନ୍ ରାମୋ ରାଜୀବଲୋଚନଃ ॥ ୧୬ ॥

କର୍ଷ୍ୟେତଦାଶ୍ରମପଦଂ ଭାତି ଭାସ୍ବଜ୍ଜୁତଂ ମହତ୍ ।

ପତ୍ରପୁଷ୍ପଫଲୈର୍ଯୁକ୍ତଂ ଜନ୍ତୁଭିଃ ପରିବର୍ଜିତମ୍ ॥ ୧୭ ॥

ଆହ୍ଲାଦଯତି ମେ ଚେତୋ ଭଗବନ୍ ବୃହି ତତ୍ତ୍ବତଃ ॥ ୧୮ ॥

ବିଶ୍ଵାମିତ୍ର ଭବାତ

ଶୁଶୁ ରାମ ପୁରା ବୃତ୍ତଂ ଗୌତମୋ ଲୋକବିଶୁତଃ ।

ସର୍ବଧର୍ମତୃତାଂ ଶ୍ରେଷ୍ଠସ୍ତପସାରାଧୟନ୍ ହରିମ୍ ॥ ୧୯ ॥

ତସ୍ମୈ ବ୍ରହ୍ମା ଦଦୌ କନ୍ୟାମହଲ୍ୟାଂ ଲୋକସୁନ୍ଦରୀମ୍ ।

ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯେଣ ସନ୍ନୁଷ୍ଠଃ ଶୁଶୁଷଣପରାୟଣାମ୍ ॥ ୨୦ ॥

ତୟା ସାର୍ଥମିହାବାସ୍ତୀଢ୍ଘୌତମସ୍ତପତାଂ ବରଃ ।

ଶକ୍ରସ୍ତୁ ତାଂ ଧର୍ଷୟତୁମନ୍ତରଂ ପ୍ରେୟୁରନ୍ବହଂ ॥ ୨୧ ॥

କଦାଚିନ୍ତୁନିବେଷେଣ ଗୌତମେ ନିର୍ଗତେ ଗୃହାତ୍ ।

ଧର୍ଷୟତ୍ବାଧ ନିରଗାତ୍ତ୍ବରିତଂ ମୁନିରପ୍ୟଗାତ୍ ॥ ୨୨ ॥

ଦୃଷ୍ଟବା ଯାନ୍ତଂ ସ୍ଵବରୂପେଣ ମୁନିଃ ପରମକୋପନଃ ।

ପପ୍ରଞ୍ଜ କସ୍ତୁର୍ ଦୁଷ୍ଟାମ୍ବନ୍ ମମ ରୂପଧରୋଽଧମଃ ॥ ୨୩ ॥

ସତ୍ୟଂ ବୃହି ନ ଚେଭସ୍ତୁ କରିଷ୍ୟାମି ନ ସନ୍ଶୟଃ ।

ସୋଽବ୍ରବୀଦ୍ଦେବରାଜୋଽହଂ ପାହି ମାଂ କାମକିଙ୍କରମ୍ ॥ ୨୪ ॥

କୃତଂ କୁଗୁହିତଂ କର୍ମ ମୟା କୁହିତଚେତସା ।

ଗୌତମଃ କ୍ରୋଧତାମ୍ରାକ୍ଷଃ ଶଶାପ ଦିବିଜାପିପମ୍ ॥ ୨୫ ॥

ଯୋନିଲକ୍ଷ୍ମଣ ଦୁଷ୍ଟାମ୍ବନ୍ ସହସ୍ରଭଗବାନ୍ ଭବ ।

ଶସ୍ତ୍ରା ତଂ ଦେବରାଜାନଂ ପ୍ରବିଶ୍ୟ ସ୍ବାଶ୍ରମଂ ଦୁତମ୍ ॥ ୨୬ ॥

ଦୃଷ୍ଟ୍ବାହଲ୍ୟାଂ ବେପମାନାଂ ପ୍ରାଞ୍ଜଲିଂ ଗୌତମୋଽବ୍ରବୀତ୍ ।

ଦୁଷ୍ଟେ ଡବଂ ତିଷ୍ଠ ଦୁର୍ଭୁଞ୍ଜେ ଶିଳାୟାମାଶ୍ରମେ ମମ ॥ ୨୭ ॥

ନିରାହାରା ଦିବାରାତ୍ରଂ ତପଃ ପରମମାସ୍ଥିତା ।

ଆତପାନିଲବର୍ଷାଦିସହିଷ୍ଠୁଃ ପରମେଶ୍ବରମ୍ ॥ ୨୮ ॥

ଧ୍ୟାୟନ୍ତୀ ରାମମେକାଗ୍ରମନସା ହୃଦି ସନ୍ସ୍ଥିତମ୍ ।

ନାନାଜନ୍ତୁବିହ୍ୱାନୋଽୟମାଶ୍ରମୋ ମେ ଭବିଷ୍ୟତି ॥ ୨୯ ॥

ଏବଂ ବର୍ଷସହସ୍ରେଷୁ ହ୍ୟନେକେଷୁ ଗତେଷୁ ଚ ।

ରାମୋ ଦାଶରଥୀଃ ଶ୍ରୀମାନାଗମିଷ୍ୟତି ସ୍ବାନୁଜଃ ॥ ୩୦ ॥

ଯଦା ଡବଦାଶ୍ରୟଶିଳାଂ ପାଦାଭ୍ୟାମାକ୍ରମିଷ୍ୟତି ।

ତଦୈବ ଧୂତପାପା ଡବଂ ରାମଂ ସଂପୂଜ୍ୟ ଭକ୍ତିତଃ ॥ ୩୧ ॥

ପରିକ୍ରମ୍ୟ ନମସ୍ତୁତ୍ୟ ସୁଭା ଶାପାଦ୍ବିମୋକ୍ଷ୍ୟସ୍ତେ ।

ପୂର୍ବବନ୍ନମ ଶୁଶ୍ରୁଷାଂ କରିଷ୍ୟସି ଯଥାସୁଖମ୍ ॥ ୩୨ ॥

ଇତ୍ୟୁକ୍ତ୍ବା ଗୌତମଃ ପ୍ରାଗାଦ୍ଦିମବନ୍ତଂ ନଗୋତ୍ତମମ୍ ।

ତଦାଦ୍ୟହଲ୍ୟା ଭୂତାନାମଦୃଶ୍ୟା ସ୍ବାଗ୍ରାମେ ଶୁଭେ ॥ ୩୩ ॥

ତବ ପାଦରଜଃସ୍ପର୍ଶଂ କାଞ୍ଚିତେ ପବନାଶନା ।

ଆସ୍ତେଦ୍ୟାପି ରଘୁଶ୍ରେଷ୍ଠ ତପୋ ଦୁଃଖରମାହିତା ॥ ୩୪ ॥

ପାବୟସ୍ବ ମୁନେର୍ଭୀର୍ଯାମହଲ୍ୟାଂ ବ୍ରହ୍ମଣଃ ସୁତାମ୍ ।

ଇତ୍ୟୁକ୍ତ୍ବା ରାଘବଂ ହସ୍ତେ ଗୃହୀତ୍ବା ମୁନିପୁଙ୍ଗବଃ ॥ ୩୫ ॥

ଦର୍ଶୟାମାସ ଚାହଲ୍ୟାମୁଗ୍ରେଣ ତପସା ହିତାମ୍ ।

ରାମଃ ଶିଳାଂ ପଦା ସ୍ଫୁଷ୍ଟ୍ବା ତାଂ ଚାପଶ୍ୟତ୍ପୋଧନାମ୍ ॥ ୩୬ ॥

ନନାମ ରାଘବୋଽହଲ୍ୟାଂ ରାମୋଽହମିତି ଚାବ୍ରବୀତ୍ ।

ତତୋ ଦୃଷ୍ଟ୍ବା ରଘୁଶ୍ରେଷ୍ଠଂ ପୀତକୌଶେୟବାସସମ୍ ॥ ୩୭ ॥

ଚତୁର୍ଭୁଜଂ ଶଙ୍ଖଚକ୍ରଗଦାପଙ୍କଜଧାରିଣମ୍ ।

ଧନୁର୍ବାଣଧରଂ ରାମଂ ଲକ୍ଷ୍ମଣେନ ସମନ୍ବିତମ୍ ॥ ୩୮ ॥

ସ୍ଥିତବକ୍ତ୍ରଂ ପଦ୍ମନେତ୍ରଂ ଶ୍ରୀବତ୍ସାଙ୍କିତବକ୍ଷସମ୍ ।

ନୀଲମାଣିକ୍ୟସଙ୍କାଶଂ ଦ୍ୟୋତୟନ୍ତଂ ଦିଶୋ ଦଶ ॥ ୩୯ ॥

ଦୃଷ୍ଟ୍ବା ରାମଂ ରମାନାଥଂ ହର୍ଷବିଘ୍ନାରିତେଷଣା ।

ଗୌତମସ୍ୟ ବଚଃ ସ୍ତୁତ୍ବା ଜ୍ଞାତ୍ବା ନାରାୟଣଂ ବରମ୍ ॥ ୪୦ ॥

ସଂପୂଜ୍ୟ ବିଧିବଦ୍ରାମମର୍ଦ୍ୟାଦିଭିରନିନ୍ଦିତା ।

ହର୍ଷାଶ୍ଚୁକଲନେତ୍ରାନ୍ତା ଦଣ୍ଡବସ୍ତୁଣିପତ୍ୟ ସା ॥ ୪୧ ॥

ଉଦ୍ଭାୟ ଚ ପୁନର୍ଦ୍ଦୁଷ୍ଟ୍ବା ରାମଂ ରାଜୀବଲୋଚନମ୍ ।

ପୁଲକାଙ୍କିତସର୍ବାଙ୍ଗା ଗିରା ଗନ୍ଧଦୟୈତତ ॥ ୪୨ ॥

ଅହଲ୍ୟୋବାଚ

ଅହୋ କୃତାର୍ଥାସ୍ମି ଜଗନ୍ନିବାସ ତେ

ପାଦାବୁସନୁଗୁରଜଃକଣାଦହମ୍ ।

ସ୍ତୃଣାମି ଯସ୍ତୁଜଗନ୍ କରାଦିଭିର୍ବିମୃଗ୍ୟତେ

ରକ୍ଷିତମାନସୈଃ ସଦା ॥ ୪୩ ॥

ଅହୋ ବିଚିତ୍ରଂ ତବ ରାମ ଚେଷ୍ଟିତଂ

ମନୁଷ୍ୟଭାବେନ ବିମୋହିତଂ ଜଗତ୍ ।

ଚଲସ୍ୟଜସ୍ତ୍ରଂ ଚରଣାଦିବର୍ଜିତଃ

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆନନ୍ଦମୟୋଽତିମାୟକଃ ॥ ୪୪ ॥

ଯସ୍ମାଦପଙ୍କଜପରାଗପବିତ୍ରଗାତ୍ରା

ଭାଗୀରଥୀ ଭବବିରିକ୍ଷିମୁଖାନ୍ ପୁନାତି ।

ସାକ୍ଷାତ୍ ଏବ ମମ ଦୃଶ୍ବିଷୟୋ ଯଦାସ୍ତେ

କିଂ ବର୍ଣ୍ୟତେ ମମ ପୁରାକୃତଭାଗଧେୟମ୍ ॥ ୪୫ ॥

ମର୍ତ୍ତ୍ୟାବତାରେ ମନୁଜାକୃତିଂ ହରିଂ

ରାମାଭିଧେୟଂ ରମଣୀୟ ଦେହିନମ୍ ।
ଧନୁର୍ଧରଂ ପଦ୍ମବିଶାଲଲୋଚନଂ
ଭଜାମି ନିତ୍ୟଂ ନ ପରାନ୍ ଭଜିଷ୍ୟ ॥ ୪୬ ॥

ଯତ୍ପାଦପଙ୍କଜରଜଃ ଶୁଭିଭିର୍ବିମ୍ବୁଗ୍ୟଂ
ଯନ୍ନାଭିପଙ୍କଜଭବଃ କମଲାସନଃ ।
ଯନ୍ନାମସାରରସିକୋ ଭଗବାନ୍ ପୁରାରିଷ୍ଟଂ
ରାମଚନ୍ଦ୍ରମନିଶଂ ହୃଦି ଭାବୟାମି ॥ ୪୭ ॥

ଯସ୍ୟାବତାରଚରିତାନି ବିରିଞ୍ଚିଲୋକେ
ଗାୟନ୍ତି ନାରଦମୁଖା ଭବପଦ୍ମଜାଦ୍ୟାଃ ।
ଆନନ୍ଦଜାଶୁପରିଷିଞ୍ଚୁକୃତାଗ୍ରସୀମା
ବାଗୀଶ୍ଵରୀ ଚ ତମହଂ ଶରଣଂ ପ୍ରପଦ୍ୟେ ॥ ୪୮ ॥

ସୋଽୟଂ ପରାମ୍ନା ପୁରୁଷଃ ପୁରାଣ
ଏକଃ ସ୍ଵଭୟନ୍ ଜ୍ୟୋତିରନନ୍ତ ଆଦ୍ୟଃ ।
ମାୟାତନୁଂ ଲୋକବିମୋହନୀୟାଂ
ଧତ୍ତେ ପରାନ୍ନୁଗ୍ରହ ଏଷ ରାମଃ ॥ ୪୯ ॥

ଅୟଂ ହି ବିଶ୍ଵୋଭବସନ୍ୟମାନାମେକଃ
ସ୍ଵମାୟାଗୁଣବିମ୍ବିତୋ ଯଃ ।
ବିରିଞ୍ଚିବିଷ୍ଠ୍ଵବୀଶ୍ଵରନାମଭେଦାନ୍
ଧତ୍ତେ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ରଃ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଆମ୍ନା ॥ ୫୦ ॥

ନମୋଽସ୍ତୁ ତେ ରାମ ତବାଦ୍ଵିପଙ୍କଜଂ

ଶ୍ରୀଯା ଧୃତଂ ବକ୍ଷସି ଲାଲିତଂ ପ୍ରିୟାତ୍ ।

ଆକ୍ରାନ୍ତମେକେନ ଜଗତ୍ତ୍ୱୟଂ ପୁରା

ଧ୍ୟେୟଂ ମୁନିଘ୍ନୈରଭିମାନବର୍ଜିତୈଃ ॥ ୫୧ ॥

ଜଗତାମାଦିଭୂତସ୍ତ୍ୱଂ ଜଗତ୍ତ୍ୱଂ ଜଗଦାଶ୍ରୟଃ ।

ସର୍ବଭୂତେଷ୍ୱସନ୍ନୁଧୁକ୍ତ ଏକୋ ଭାତି ଭବାନ୍ ପରଃ ॥ ୫୨ ॥

ଓଂକାରବାଚ୍ୟସ୍ତ୍ୱଂ ରାମ ବାଚାମବିଷୟଃ ପୁମାନ୍ ।

ବାଚ୍ୟବାଚକଭେଦେନ ଭବାନେବ ଜଗନ୍ନୟଃ ॥ ୫୩ ॥

କାର୍ଯ୍ୟକାରଣକର୍ତ୍ତୃତ୍ୱଫଳସାଧନଭେଦତଃ ।

ଏକୋ ବିଭାସି ରାମ ତ୍ୱଂ ମାୟାୟା ବହୁରୂପୟା ॥ ୫୪ ॥

^

ତ୍ୱନ୍ନାୟାମୋହିତଧିୟସ୍ତ୍ୱାଂ ନ ଜାନନ୍ତି ତତ୍ତ୍ୱତଃ ।

ମାନୁଷଂ ତ୍ୱାଭିମନ୍ୟନ୍ତେ ମାୟନଂ ପରମେଶ୍ୱରମ୍ ॥ ୫୫ ॥

ଆକାଶବତ୍ତ୍ୱଂ ସର୍ବତ୍ର ବହିରନ୍ତର୍ଗତୋଽମଲଃ ।

ଅସଙ୍ଗୋ ହ୍ୟଚଲୋ ନିତ୍ୟଃ ଶୁଦ୍ଧୋ ବୁଦ୍ଧଃ ସଦବ୍ୟୟଃ ॥ ୫୬ ॥

ଯୋଷିନୁତାହମଜ୍ଞା ତେ ତତ୍ତ୍ୱଂ ଜାନେ କଥଂ ବିଭୋ ।

ତସ୍ମାତ୍ତେ ଶତଶୋ ରାମ ନମସ୍କୁର୍ଯାମନନ୍ୟଧୀଃ ॥ ୫୭ ॥

ଦେବ ମେ ଯତ୍ର କୁତ୍ରାପି ସ୍ଥିତାୟା ଅପି ସର୍ବଦା ।

ତ୍ୱଫାଦକମଲେ ସକ୍ରା ଭକ୍ତିରେବ ସଦାସ୍ତୁ ମେ ॥ ୫୮ ॥

ନମସ୍ତେ ପୁରୁଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ନମସ୍ତେ ଭକ୍ତବତ୍ସଲ ।

ନମସ୍ତେଽସ୍ତୁ ହୃଷୀକେଶ ନାରାୟଣ ନମୋଽସ୍ତୁତେ ॥ ୫୯ ॥

ଭବଭୟ ହରମେକଂ ଭାନୁକୋଟିପ୍ରକାଶଂ

କରଧୃତଶରତାପଂ କାଲମେଘାବଭାସମ୍ ।

କନକରୁଚିରବସ୍ତ୍ରଂ ରତ୍ନବକ୍ସୁଣ୍ଡଲାତ୍ୟଂ

କମଲବିଶଦନେତ୍ରଂ ସାନୁଜଂ ରାମମୀତେ ॥ ୬୦ ॥

ସ୍ମୁତ୍‌ବୈବଂ ପୁରୁଷଂ ସାକ୍ଷାଦ୍ରାଘବଂ ପୁରତଃ ସ୍ଥିତମ୍ ।

ପରିକ୍ରମ୍ୟ ପ୍ରଣମ୍ୟାଶୁ ସାଂନ୍ୱଜାତା ଯଯୌ ପତିମ୍ ॥ ୬୧ ॥

ଅହଲ୍ୟାୟା କୃତଂ ସ୍ତୋତ୍ରଂ ଯଃ ପଠେଭକ୍ତିସନ୍ୱୟତଃ ।

ସ ମୁତ୍ୟତେଽଖିଲୈଃ ପାପୈଃ ପରଂ ବ୍ରହ୍ମଧିଗଚ୍ଚତି ॥ ୬୨ ॥

ପୁତ୍ରାଦ୍ୟର୍ଥେ ପଠେଭକ୍ତ୍ୟା ରାମଂ ହୃଦି ନିଧାୟ ଚ ।

ସନ୍‌ବସ୍ତୁରେଣ ଲଭତେ ବନ୍ଧ୍ୟା ଅପି ସୁପୁତ୍ରକମ୍ ॥ ୬୩ ॥

ସର୍ବାନ୍ କାମାନବାପ୍ନୋତି ରାମଚନ୍ଦ୍ରପ୍ରସାଦତଃ ॥ ୬୪ ॥

ବ୍ରହ୍ମଦ୍ଵୋ ଗୁରୁତଲ୍ପଗୋଽପି ପୁରୁଷଃ ସ୍ତେୟଂ ସୁରାପୋଽପି ବା

ମାତୃହାତୃବିହିନ୍‌ସକୋଽପି ସତତଂ ଭୋଗୈକବଜ୍ରାତୁରଃ ।

ନିତ୍ୟଂ ସ୍ତୋତ୍ରମିଦଂ ଜପନ୍ ରଘୁପତିଂ ଭକ୍ତ୍ୟା ହୃଦିଷ୍ଠଂ ସ୍ମରନ୍

ଧ୍ୟାୟନ୍ନୁକ୍ତିମୁପୈତି କିଂ ପୁନରସୌ ସ୍‌ବାଚାରୟୁକ୍ତୋ ନରଃ ॥ ୬୫ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀମଦଧ୍ୟାମ୍‌ରାମାୟଣେ ଉମାମହେଶ୍‌ବରସନ୍‌ବାଦେ ବାଲକାଣ୍ଡେ

ଅହଲ୍ୟାଈରଣଂ ନାମ ପଞ୍ଚମଃ ସର୍ଗଃ ॥ ୫ ॥

॥ ବାଲକାଣ୍ଡ଼ମ୍ ॥

॥ ଷଷ୍ଠଃ ସର୍ଗଃ ॥

ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରୋଽଥ ତଂ ପ୍ରାହ ରାଘବଂ ସହଲକ୍ଷ୍ମଣମ୍ ।

ଗଞ୍ଜାମୋ ବସ୍ତୁ ମିଥିଲ୍ଲଂ ଜନକେନାଭିପାଲିତାମ୍ ॥ ୧ ॥

ଦୃଷ୍ଟ୍ଵା କ୍ରତୁବରଂ ପଶ୍ଚାଦଯୋଧ୍ୟାଂ ଗନ୍ତୁମର୍ହସି ।

ଇତ୍ୟୁକ୍ତ୍ଵା ପ୍ରଥୟୌ ଗଙ୍ଗାମୁଖତୁଂ ସହରାଘବଃ ।

ତସ୍ମିନ୍ କାଲେ ନାବିକେନ ନିଷିଞ୍ଜୋ ରଘୁନନ୍ଦନଃ ॥ ୨ ॥

ନାବିକ ଉବାଚ

କ୍ଷାଲୟାମି ତବ ପାଦପଦ୍ମଜଂ

ନାଥ ଦାରୁଦୃଷଦୋଃ କିମହରମ୍ ।

ମାନୁଷୀକରଣରୂର୍ଣମସ୍ତ୍ରୁ ତେ

ପାଦଯୋରିତି କଥା ପ୍ରଥୀୟସୀ ॥ ୩ ॥

ପାଦାମ୍ବୁଜଂ ତେ ବିମଲଂ ହି କ୍ରତୁବା

ପଶ୍ଚାତ୍ପରଂ ତୀରମହଂ ନୟାମି ।

ନୋ ଚେତ୍ତରୀ ସଦ୍ଵ୍ୟବତୀ ମଲେନ

ସ୍ୟାଜେଦ୍ଵିଭୋ ବିଚ୍ଛି କୁଟୁମ୍ଭାନିଃ ॥ ୪ ॥

ଇତ୍ୟୁକ୍ତ୍ଵା କ୍ଷାଲିତୌ ପାଦୌ ପରଂ ତୀରଂ ତତୋ ଗତାଃ ।

କୌଶିକୋ ରଘୁନାଥେନ ସହିତୋ ମିଥିଲ୍ଲଂ ଯୟୌ ॥ ୫ ॥

ବିଦେହସ୍ୟ ପୁରଂ ପ୍ରାତରୁଷିବାଟଂ ସମାବିଶତ୍ ।

ପ୍ରାପ୍ତଂ କୌଶିକମାକର୍ଣ୍ୟ ଜନକୋଽତିମୁଦାନ୍ବିତଃ ॥ ୭ ॥

ପୂଜାଦ୍ରବ୍ୟାଣି ସନ୍ତୁହ୍ୟ ସୋପାଧ୍ୟାୟଃ ସମାୟଯୌ ।

ଦଶ୍ୱବପୁଣିପତ୍ୟାଥ ପୂଜୟାମାସ କୌଶିକମ୍ ॥ ୭ ॥

ପପ୍ରଚ୍ଛ ରାଘବୌ ଦୃଷ୍ଟ୍ୱା ସର୍ବଲକ୍ଷଣସନ୍ୱୟତୌ ।

ଦ୍ୟୋତୟ ଛୌ ଦିଶଃ ସର୍ବାକ୍ଷୁଦ୍ରସୂର୍ଯ୍ୟାବିବାପରୌ ॥ ୮ ॥

କସୈ୍ୟତୌ ନରଶାତୁଲୌ ପୁତ୍ରୌ ଦେବସୁତୋପମୌ ।

ମନଃପ୍ରୀତିକରୌ ମେଽଦ୍ୟ ନରନାରାୟଣାବିବ ॥ ୯ ॥

ପ୍ରତ୍ୟୁବାଚ ମୁନିଃ ପ୍ରୀତୋ ହର୍ଷୟନ୍ ଜନକଂ ତଦା ।

ପୁତ୍ରୌ ଦଶରଥସୈ୍ୟତୌ ଭ୍ରାତରୌ ରାମଲକ୍ଷ୍ମଣୌ ॥ ୧୦ ॥

ମଖସନ୍ନକ୍ଷଣାର୍ଥାୟ ମୟାନୀତୌ ପିତୁଃ ପୁରାତ୍ ।

ଆଗଚ୍ଛନ୍ ରାଘବୋ ମାର୍ଗେ ତାଟକାଂ ବିଶ୍ୱବଦାତିନୀମ୍ ॥ ୧୧ ॥

ଶରେଣୌକେନ ହତବାନ୍ନୋଦିତୋ ମେଽତିବିକ୍ରମଃ ।

ତତୋ ମମାଶ୍ରମଂ ଗତ୍ୱା ମମ ଯଜ୍ଞବିହିନ୍ସକାନ୍ ॥ ୧୨ ॥

ସୁବାହୁପ୍ରମୁଖାନ୍ ହତ୍ୱା ମାରୀଚଂ ସାଗରେଽକ୍ଷିପତ୍ ।

ତତୋ ଗଙ୍ଗାତଟେ ପୁଣ୍ୟେ ଗୌତମସ୍ୟାଶ୍ରମଂ ଶୁଭମ୍ ॥ ୧୩ ॥

ଗତ୍ୱା ତତ୍ର ଶିଲାରୂପା ଗୌତମସ୍ୟ ବଧୂଃ ସ୍ଥିତା ।

ପାଦପଙ୍କଜସନ୍ଦର୍ଶାକୃତା ମାନୁଷରୂପିଣୀ ॥ ୧୪ ॥

ଦୃଷ୍ଟବାହୁଲ୍ୟାଂ ନମସ୍ତୃତ୍ୟ ତୟା ସମ୍ୟକ୍ପ୍ରପୂଜିତଃ ।

ଇଦାନଂ ଦ୍ରଷ୍ଟୁକାମସ୍ତେ ଗୃହେ ମାହେଶ୍ଵରଂ ଧନୁଃ ॥ ୧୫ ॥

ପୂଜିତଂ ରାଜଭିଃ ସର୍ବେର୍ଦ୍ଦୃଷ୍ଟମିତ୍ୟନୁଶୁଣୁବେ ।

ଅତୋ ଦର୍ଶୟ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ଶୈବଂ ଚାପମନୁଭ୍ରମମ୍ ।

ଦୃଷ୍ଟବାୟୋଧ୍ୟାଂ ଜିଗମିଷୁଃ ପିତରଂ ଦ୍ରଷ୍ଟୁମିଚ୍ଛତି ॥ ୧୬ ॥

ଇତ୍ୟୁକ୍ତୋ ମୁନିନା ରାଜା ପୂଜାହାବିତି ପୂଜୟା ।

ପୂଜୟାମାସ ଧର୍ମଞ୍ଜୋ ବିଧିଦୃଷ୍ଟେନ କର୍ମଣା ।

ତତଃ ସମ୍ପ୍ରେକ୍ଷୟାମାସ ମନ୍ତ୍ରିଣଂ ବୁଦ୍ଧିମଭ୍ରମମ୍ ॥ ୧୭ ॥

ଜନକ ଭବତ

ଶୀଘ୍ରମାନୟ ବିଶ୍ଵେଶତାପଂ ରାମାୟ ଦର୍ଶୟ ॥ ୧୮ ॥

ତତୋ ଗତେ ମନ୍ତ୍ରିବରେ ରାଜା କୌଶିକମବ୍ରବୀତ୍ ।

ଯଦି ରାମୋ ଧନୁର୍ଧୃତ୍ଵା କୋଟ୍ୟାମାରୋପୟେଦ୍ଭୁଣମ୍ ॥ ୧୯ ॥

ତଦା ମୟାମୂକା ସୀତା ଦୀୟତେ ରାଘବାୟ ହି ।

ତଥେତି କୌଶିକୋଽପ୍ୟାହ ରାମଂ ସନ୍ବୀକ୍ଷ୍ୟ ସମ୍ମିତମ୍ ॥ ୨୦ ॥

ଶୀଘ୍ରଂ ଦର୍ଶୟ ଚାପାଗ୍ର୍ୟଂ ରାମାୟାମିତତେଜସେ ।

ଏବଂ ବୁଦ୍ଧି ମୌନୀଣେ ଆଗତାଶ୍ଵାପବାହକାଃ ॥ ୨୧ ॥

ଚାପଂ ଗୃହୀତ୍ବା ବଲିନଃ ପଞ୍ଚସାହସ୍ରସଙ୍ଖ୍ୟକାଃ ।

ଘଞ୍ଜାଶତସମାୟୁକ୍ତଂ ମଣିବକ୍ରାଦିଭୂଷିତମ୍ ॥ ୨୨ ॥

ଦର୍ଶୟାମାସ ରାମାୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ରୟତାଂ ବରଃ ।

ଦୃଷ୍ଟ୍ବା ରାମଃ ପ୍ରହୁଞ୍ଜାମ୍ନା ବଦ୍ଧ୍ବା ପରିକରଂ ଦୃତମ୍ ॥ ୨୩ ॥

ଗୃହୀତ୍ବା ବାମହସ୍ତେନ ଲୀଲୟା ତୋଲୟନ୍ ଧନୁଃ ।

ଆରୋପୟାମାସ ଗୁଣଂ ପଶ୍ୟସ୍ବଶିଲରାଜସୁ ॥ ୨୪ ॥

ଇକ୍ଷଦାକର୍ଷୟାମାସ ପାଣିନା ଦକ୍ଷିଣେନ ସଃ ।

ବଉଞ୍ଜାଶିଲହୁସ୍ତାରୋ ଦିଶଃ ଶଭେନ ପୂରୟନ୍ ॥ ୨୫ ॥

ଦିଶକ୍ତ୍ୱ ବିଦିଶକ୍ତ୍ୱେବ ସ୍ବର୍ଗଂ ମର୍ତ୍ୟଂ ରସାତଲମ୍ ।

ତଦଭୂତମଭୂତତ୍ର ଦେବାନାଂ ଦିବି ପଶ୍ୟତାମ୍ ॥ ୨୬ ॥

ଆଜ୍ଞାଦୟନ୍ତଃ କୁସୁମୈର୍ଦେବାଃ ସ୍ମୃତିଭିରତିରେ ।

ଦେବଦୁନୁଭୟୋ ନେଦୁର୍ନନ୍ତୁଷ୍ଟାସ୍ତରୋଗଣାଃ ॥ ୨୭ ॥

ଦ୍ବିଧା ଭଗ୍ନଂ ଧନୁର୍ଦୃଷ୍ଟ୍ବା ରାଜାଲିଙ୍ଗ୍ୟ ରଘୁଦ୍ବହମ୍ ।

ବିସ୍ମୟଂ ଲେଭିରେ ସୀତାମାତରୋଽନ୍ତଃପୁରାଜିରେ ॥ ୨୮ ॥

ସୀତା ସ୍ବର୍ଗମୟୀଂ ମାଲାଂ ଗୃହୀତ୍ବା ଦକ୍ଷିଣେ କରେ ।

ସ୍ମିତବକ୍ତ୍ରା ସ୍ବର୍ଗବର୍ଣା ସର୍ବାଭରଣଭୂଷିତା ॥ ୨୯ ॥

ମୁକ୍ତାହାରୈଃ କର୍ଣପତ୍ତୈଃ କ୍ବଶକରଣନୁପୁରା ।

ଦୁକୁଲପରିସନ୍ବୀତା ବସ୍ତ୍ରାନ୍ତର୍ବ୍ୟଞ୍ଜିତସ୍ତନୀ ॥ ୩୦ ॥

ରାମସ୍ୟୋପରି ନିକ୍ଷିପ୍ୟ ସ୍ଥମମାନା ମୁଦଂ ଯଯୌ ।

ତତୋ ମୁମୁଦିରେ ସର୍ବେ ରାଜଦାରାଃ ସ୍ବଲକ୍ଷ୍ମତମ୍ ॥ ୩୧ ॥

ଗବାକ୍ଷଜାଲରକ୍ଷେଭ୍ୟା ଦୃଷ୍ଟ୍ବା ଲୋକବିମୋହନମ୍ ।

ତତୋଽବ୍ରବୀନ୍ନୁନିଂ ରାଜା ସର୍ବଶାସ୍ତ୍ରବିଶାରଦଃ ॥ ୩୨ ॥

ଭୋ କୌଶିକ ମୁନିଶ୍ରେଷ୍ଠ ପତ୍ରଂ ପ୍ରେକ୍ଷୟ ସତ୍ବରମ୍ ।

ରାଜା ଦଶରଥଃ ଶୀଘ୍ରମାଗକ୍ତୁ ସପୁତ୍ରକଃ ॥ ୩୩ ॥

ବିବାହାର୍ଥଂ କୁମାରାଣାଂ ସଦାରଃ ସହମନ୍ତ୍ରୁଭିଃ ।

ତଥେତି ପ୍ରେକ୍ଷୟାମାସ ଦୁତାନ୍ସ୍ବରତବିକ୍ରମାନ୍ ॥ ୩୪ ॥

ତେ ଗତ୍ବା ରାଜଶାର୍ଦ୍ଦୂଲଂ ରାମଶ୍ରେୟୋ ନ୍ୟବେଦୟନ୍ ।

ଶୁଭ୍ବା ରାମକୃତଂ ରାଜା ହର୍ଷେଣ ମହତାପୁତ୍ରଃ ॥ ୩୫ ॥

ମିଥିଲାଗମନାର୍ଥାୟ ଭବରଯାମାସ ମନ୍ତ୍ରୁଭିଃ ।

ଗକ୍ତନ୍ତୁ ମିଥିଲାଂ ସର୍ବେ ଗଜାଶ୍ବରଥପତ୍ନୟଃ ॥ ୩୬ ॥

ରଥମାନୟ ମେ ଶୀଘ୍ରଂ ଗଚ୍ଛାମ୍ୟଦୈବ ମା ତିରମ୍ ।

ବସିଷ୍ଠସ୍ବଗ୍ରତୋ ଯାତୁ ସଦାରଃ ସହିତୋଽଗ୍ନିଭିଃ ॥ ୩୭ ॥

ରାମମାତୃଃ ସମାଦାୟ ମୁନିର୍ମୈ ଭଗବାନ୍ ଗୁରୁଃ ।

ଏବଂ ପ୍ରସ୍ଥାପ୍ୟ ସକଲଂ ରାଜର୍ଷିର୍ବିପୁଲଂ ରଥମ୍ ॥ ୩୮ ॥

ମହତ୍ୟା ସେନୟା ସାର୍ଥମାରୁହ୍ୟ ଡ଼ବରିତୋ ଯଯୌ ।
ଆଗତଂ ରାଘବଂ ଶୁଭ୍ରା ରାଜା ହର୍ଷସମାକୁଲଃ ॥ ୩୯ ॥

ପ୍ରତ୍ୟୁଜ୍ଜଗାମ ଜନକଃ ଶତାନନ୍ଦପୁରୋଧସା ।
ଯଥୋକ୍ତପୂଜୟା ପୂଜ୍ୟଂ ପୂଜୟାମାସ ସକୃତମ୍ ॥ ୪୦ ॥

ରାମସ୍ତୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣେନାଶୁ ବବନ୍ଦେ ଚରଣୌ ପିତୁଃ ।
ତତୋ ହୁଷ୍ଟୋ ଦଶରଥୋ ରାମଂ ବଚନମବ୍ରବୀତ୍ ॥ ୪୧ ॥

ଦିକ୍ଷ୍ୟା ପଶ୍ୟାମି ତେ ରାମ ମୁଖଂ ପୁଲ୍ଲୀମୁଜୋପମମ୍ ।
ମୁନେରନୁଗ୍ରହାସ୍ରର୍ବଂ ସମ୍ପନ୍ନଂ ମମ ଶୋଭନମ୍ ॥ ୪୨ ॥

ଇତ୍ୟୁକ୍ତ୍ୱାଦ୍ରାୟ ମୂର୍ଧାନମାଲିଙ୍ଗ୍ୟ ଚ ପୁନଃ ପୁନଃ ।
ହର୍ଷେଣ ମହତାବିଷ୍ଟୋ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦଂ ଗତୋ ଯଥା ॥ ୪୩ ॥

ତତୋ ଜନକରାଜେନ ମନ୍ଦିରେ ସନ୍ନିବେଶିତଃ ।
ଶୋଭନେ ସର୍ବଭୋଗାତ୍ୟେ ସଦାରଃ ସସୁତଃ ସୁଖୀ ॥ ୪୪ ॥

ତତଃ ଶୁଭେ ଦିନେ ଲଗ୍ନେ ସୁମୁହୂର୍ତ୍ତେ ରଘୁତ୍ତମମ୍ ।
ଆନୟାମାସ ଧର୍ମଜ୍ଞୋ ରାମଂ ସଭ୍ରାତୃକଂ ତଦା ॥ ୪୫ ॥

ରତ୍ନସ୍ତମ୍ଭସୁବିସ୍ତାରେ ସୁବିତାନେ ସୁତୋରଣେ ।
ମଣ୍ଡପେ ସର୍ବଶୋଭାତ୍ୟେ ମୁକ୍ତାପୁଷ୍ପଫଲାନୁବିତେ ॥ ୪୬ ॥

ବେଦବିଭିଃ ସୁସମ୍ପାଧେ ବ୍ରାହ୍ମଣୈଃ ସ୍ୱର୍ଣଭୂଷିତୈଃ ।

ସୁବାସିନୀଭିଃ ପରିତୋ ନିଷ୍କକଣ୍ଠୀଭିରାବୃତେ ॥ ୪୭ ॥

ଭେରୀଦୁନ୍ଦୁଭିନିର୍ଦ୍ଦୋଷୈର୍ଗୀତନ୍ତୈଃ ସମାକୁଲେ ।

ଦିବ୍ୟରତ୍ନାଞ୍ଚିତେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପୀଠେ ରାମଂ ନ୍ୟବେଶୟତ୍ ॥ ୪୮ ॥

ବସିଷ୍ଠଂ କୌଶିକଂ ଚୈବ ଶତାନନ୍ଦଃ ପୁରୋହିତଃ ।

ଯଥାକ୍ରମଂ ପୂଜୟତ୍ୱା ରାମସ୍ୟୋତ୍ତମପାର୍ଶ୍ୱଯୋଃ ॥ ୪୯ ॥

ସ୍ଥାପୟତ୍ୱା ସ ତତ୍ରାଗ୍ନିଂ କ୍ୱାଲୟତ୍ୱା ଯଥାବିଧି ।

ସୀତାମାନନ୍ଦ ଶୋଭାତ୍ୟାଂ ନାନାରତ୍ନବିଭୂଷିତାମ୍ ॥ ୫୦ ॥

ସଭାର୍ଯ୍ୟୋ ଜନକଃ ପ୍ରାୟାତ୍ରାମଂ ରାଜୀବଲୋଚନମ୍ ।

ପାଦୌ ପ୍ରକ୍ଷାଲ୍ୟ ବିଧିବଦ୍ଧପୋ ମୁର୍ଦ୍ଧ୍ୟଧାରୟତ୍ ॥ ୫୧ ॥

ଯା ପୃତା ମୂର୍ଦ୍ଧି ଶର୍ବେଣ ବ୍ରହ୍ମଣା ମୁନିଭିଃ ସଦା ।

ତତଃ ସୀତାଂ କରେ ପୃତ୍ୱା ସାକ୍ଷତୋଦକପୂର୍ବକମ୍ ॥ ୫୨ ॥

ରାମାୟ ପ୍ରଦଦୌ ପ୍ରୀତ୍ୟା ପାଣିଗ୍ରହବିଧାନତଃ ।

ସୀତା କମଲପତ୍ରାକ୍ଷୀ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୁକ୍ତାଦିଭୂଷିତା ॥ ୫୩ ॥

ଦୀୟତେ ମେ ସୁତା ତୁଭ୍ୟଂ ପ୍ରୀତୋ ଭବ ରଘୁତ୍ତମ ।

ଇତି ପ୍ରୀତେନ ମନସା ସୀତାଂ ରାମକରେର୍ଯୟନ୍ ॥ ୫୪ ॥

ମୁମୋଦ ଜନକୋ ଲକ୍ଷ୍ମୀଂ କ୍ଷୀରାବ୍ଧିରିବ ବିଷ୍ଣୁବେ ।

ଉର୍ମିଲୀଂ ଚୌରସୀଂ କନ୍ୟାଂ ଲକ୍ଷ୍ମଣାୟ ଦଦୌ ମୁଦା ॥ ୫୫ ॥

ତଥୈବ ଶୁଭିକୀର୍ତ୍ତିଃ ଚ ମାଣ୍ଡବୀଂ ଭ୍ରାତୃକନ୍ୟକେ ।

ଭରତାୟ ଦଦାବେକାଂ ଶତ୍ରୁଦ୍ଵାୟାପରାଂ ଦଦୌ ॥ ୫୬ ॥

ଚତ୍ଵାରୋ ଦାରସମ୍ପନ୍ନା ଭ୍ରାତରଃ ଶୁଭଲକ୍ଷଣାଃ ।

ବିରେନ୍ଦୁଃ ପ୍ରଜୟା ସର୍ବେ ଲୋକପାଲା ଇବାପରେ ॥ ୫୭ ॥

ତତୋଽବ୍ରବୀଦ୍ବସିଷ୍ଠାୟ ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରାୟ ମୈଥିଲଃ ।

ଜନକଃ ସ୍ଵସୁତୋଦନ୍ତଂ ନାରଦେନାଭିଭାଷିତମ୍ ॥ ୫୮ ॥

ଯଜ୍ଞଭୂମିବିଶୁଦ୍ଧ୍ୟର୍ଥଂ କର୍ଷତୋ ଲାଙ୍ଗଲେନ ମେ ।

ସୀତାମୁଖାସୁମୁପ୍ତନା କନ୍ୟକା ଶୁଭଲକ୍ଷଣା ॥ ୫୯ ॥

ତାମଦ୍ରାକ୍ଷମହଂ ପ୍ରୀତ୍ୟା ପୁତ୍ରିକାଭାବଭାବିତାମ୍ ।

ଅର୍ପିତା ପ୍ରିୟଭାର୍ଯ୍ୟାୟୈଶରକନ୍ଦ୍ରନିଭାନନା ॥ ୬୦ ॥

ଏକଦା ନାରଦୋଽଭ୍ୟାଗାଦ୍ବିବିକ୍ଳେ ମୟ ସନ୍ଧିତେ ।

ରଣୟନ୍ନହତୀମ୍ ବୀଣାଂ ଗାୟନ୍ନାରାୟଣଂ ବିଭୂମ୍ ॥ ୬୧ ॥

ପୂଜିତଃ ସୁଖମାସୀନୋ ମାମୁବାଚ ସୁଖାନ୍ବିତଃ ।

ଶୁଶ୍ରୁଷ୍ଠ୍ଵ ବଚନଂ ଗୁହ୍ୟଂ ତବାଭ୍ୟୁଦୟକାରଣମ୍ ॥ ୬୨ ॥

ପରମାତ୍ମା ହୃଷୀକେଶୋ ଭକ୍ତାନୁଗ୍ରହକାମ୍ୟୟା ।

ଦେବକାର୍ଯ୍ୟାର୍ଥସିଦ୍ଧ୍ୟର୍ଥଂ ରାବଣସ୍ୟ ବଧାୟ ଚ ॥ ୬୩ ॥

ଜାତୋ ରାମ ଇତି ଖ୍ୟାତୋ ମାୟାମାନୁଷବେଷଧୁକ୍ ।

ଆସ୍ତେ ଦାଶରଥୀର୍ଭୂତ୍ବା ଚତୁର୍ଥା ପରମେଶ୍ବରଃ ॥ ୨୪ ॥

ଯୋଗମାୟାଃପି ସୀତେତି ଜାତା ବୈ ତବ ବେଶ୍ମିନି ।

ଅତସ୍ତ୍ବଂ ରାଘବାୟୈବ ଦେହି ସୀତାଂ ପ୍ରୟତ୍ନତଃ ॥ ୨୫ ॥

ନାନ୍ୟେଭ୍ୟଃ ପୂର୍ବଭାୟୈଷା ରାମସ୍ୟ ପରମାତ୍ମନଃ ।

ଇତ୍ୟୁକ୍ତ୍ବା ପ୍ରୟୟୌ ଦେବଗତିଂ ଦେବମୁନିସ୍ତଦା ॥ ୨୬ ॥

ତଦାରଭ୍ୟ ମୟା ସୀତା ବିଷ୍ଣୋର୍ଲକ୍ଷ୍ମୀର୍ବିଭାବ୍ୟତେ ।

କଥଂ ମୟା ରାଘବାୟ ଦୀୟତେ ଜାନକୀ ଶୁଭା ॥ ୨୭ ॥

ଇତି ଚିନ୍ତାସମାବିଷ୍ଟଃ କାର୍ଯ୍ୟମେକମଚିନ୍ତୟମ୍ ।

ମପ୍ରିତାମହଗେହେ ତୁ ନ୍ୟାସଭୂତମିଦଂ ଧନୁଃ ॥ ୨୮ ॥

ଇଶ୍ବରେଣ ପୁରା କ୍ଷିପ୍ତଂ ପୁରଦାହାଦନନ୍ତରମ୍ ।

ଧନୁରେତପୂର୍ଣଂ କାର୍ଯ୍ୟମିତି ଚିନ୍ତ୍ୟ କୃତଂ ତଥା ॥ ୨୯ ॥

ସୀତାପାଣିଗ୍ରହାର୍ଥାୟ ସର୍ବେଷାଂ ମାନନାଶନମ୍ ।

ତ୍ବପ୍ତସାଦାନୁନିଶ୍ରେଷ୍ଠ ରାମୋ ରାଜୀବଲୋଚନଃ ॥ ୩୦ ॥

ଆଗତୋଽତ୍ର ଧନୁର୍ଦ୍ରଷ୍ଟୁଂ ଫଲିତୋ ମେ ମନୋରଥଃ ।

ଅଦ୍ୟ ମେ ସଫଲଂ ଜନ୍ତୁ ରାମ ତ୍ବଂ ସହ ସୀତୟା ॥ ୩୧ ॥

ଏକାସନସ୍ଥଂ ପଶ୍ୟାମି ଭ୍ରାଜମାନଂ ରବିଂ ଯଥା ॥ ୩୨ ॥

ତ୍ବତ୍ପାଦାମ୍ବୁଧରୋ ବ୍ରହ୍ମା ସ୍ତୁଷ୍ଟିଚକ୍ରପ୍ରବର୍ତ୍ତକଃ ।
ବଲିସ୍ତ୍ବତ୍ପାଦସଲିଲଂ ଧୂତ୍ବାଭୁଦିବିଜାପିପଃ ॥ ୨୩ ॥

ତ୍ବତ୍ପାଦପାନ୍ସୁସଂକ୍ଷଣାଦହଲ୍ୟା ଭର୍ତ୍ତୃଣାପତଃ ।
ସଦ୍ୟ ଏବ ବିନିର୍ମୂକ୍ତା କୋଽନ୍ୟସ୍ତ୍ବଭୋଽପିରକ୍ଷିତା ॥ ୨୪ ॥

ଯତ୍ପାଦପଙ୍କଜପରାଗସୁରାଗଯୋଗିବୃନ୍ଦେର୍ଜିତଂ
ଭବଭୟଂ ଜିତକାଲଚକ୍ରେଃ ।
ଯନ୍ନାମକୀର୍ତ୍ତନପରା ଜିତଦୁଃଖଶୋକା
ଦେବାସ୍ତମେବ ଶରଣଂ ସତତଂ ପ୍ରପଦ୍ୟେ ॥ ୨୫ ॥

ଇତି ସ୍ତୁତ୍ବା ନୃପଃ ପ୍ରାଦାଦ୍ରାଘବାୟ ମହାମ୍ବନେ ।
ଦୀନାରାଣାଂ କୋଟିଶତଂ ରଥାନାମୟୁତଂ ତଦା ॥ ୨୬ ॥

ଅଶ୍ବାନାଂ ନିୟୁତଂ ପ୍ରାଦାଦ୍ଭକାନାଂ କ୍ଷତ୍ରଶତଂ ତଥା ।
ପଞ୍ଚାନାଂ ଲକ୍ଷମେକଂ ତୁ ଦାସୀନାଂ ତ୍ରିଶତଂ ଦଦୌ ॥ ୨୭ ॥

ଦିବ୍ୟାମ୍ବୁରାଶି ହାରାନ୍ଝ ମୁକ୍ତାରତ୍ନମୟୋଢ୍ବଲାନ୍ ।
ସୀତାୟୈ ଜନକଃ ପ୍ରାଦାପ୍ତୀତ୍ୟା ଦୁହିତୃବସ୍ତଲଃ ॥ ୨୮ ॥

ବସିଷ୍ଠାଦୀନ୍ ସୁସନ୍ପୂଜ୍ୟ ଭରତଂ ଲକ୍ଷ୍ମଣଂ ତଥା ।
ପୂଜୟତ୍ବା ଯଥାନ୍ୟାୟଂ ତଥା ଦଶରଥଂ ନୃପମ୍ ॥ ୨୯ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାପୟାମାସ ନୃପୋ ରାଜାନଂ ରଘୁସଭମମ୍ ।
ସୀତାମାଲିଙ୍ଗ୍ୟ ରୁଦତୀଂ ମାତରଃ ସାଶୁଲୋଚନାଃ ॥ ୩୦ ॥

ଶ୍ଵଶ୍ରୁଶ୍ରୁଷଣପରା ନିତ୍ୟଂ ରାମମନୁବ୍ରତା ।

ପାତିବ୍ରତ୍ୟମୁପାଲମ୍ପ୍ୟ ତିଷ୍ଠ ବହ୍ନେ ଯଥା ସୁଖମ୍ ॥ ୮୧ ॥

ପ୍ରଯାଶକାଲେ ରଘୁନନ୍ଦନସ୍ୟ ଭେରୀମୁଦଙ୍ଗାନକତୂର୍ଯ୍ୟଘୋଷଃ ।

ସ୍ଵର୍ବାସିଭେରୀଘନତୂର୍ଯ୍ୟଶଘୈଃ ସନୁଞ୍ଜିତୋ ଭୂତଭୟଙ୍କରୋଽଭୂତ୍ ॥ ୮୨ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀମଦଧ୍ୟାମ୍ଭରାମାୟଣେ ଉମାମହେଶ୍ଵରସନ୍ଦର୍ବାଦେ

ବାଲକାଣ୍ଡେ ଷଷ୍ଠଃ ସର୍ଗଃ ॥ ୬ ॥

॥ ବାଲକାଣ୍ଡମ୍ ॥

॥ ସପ୍ତମଃ ସର୍ଗଃ ॥

ଅଥ ଗଞ୍ଜତି ଶ୍ରୀରାମେ ମୈଥିଲୀଦେଘାଜନତ୍ରୟମ୍ ।

ନିମିତ୍ତାନ୍ୟତିଘୋରାଣି ଦଦର୍ଶ ନୃପସତ୍ତମଃ ॥ ୧ ॥

ନତ୍ଵା ବସିଷ୍ଠଂ ପପ୍ରୁକ୍ଠ କିମିଦଂ ମୁନିପୁଙ୍ଗବ ।

ନିମିତ୍ତାନୀହ ଦୃଶ୍ୟନ୍ତେ ବିଷମାଣି ସମନ୍ତତଃ ॥ ୨ ॥

ବସିଷ୍ଠସ୍ତମଥ ପ୍ରାହ ଭୟମାଗାମି ସୂଚ୍ୟତେ ।

ପୁନରପ୍ୟଭୟଂ ତେଦ୍ୟ ଶୀଘ୍ରମେବ ଭବିଷ୍ୟତି ॥ ୩ ॥

ମୃଗାଃ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣଂ ଯାନ୍ତି ପଶ୍ୟ ତ୍ଵାଂ ଶୁଭସୂଚକାଃ ।

ଇତ୍ୟେବଂ ବଦତସ୍ତସ୍ୟ ବବୌ ଘୋରତରୋଽନିଲଃ ॥ ୪ ॥

ମୁଷ୍ଟନ୍ଝଷ୍ଟନ୍ଝି ସର୍ବେଷାଂ ପାନ୍ସୁବୁଞ୍ଜିଭିରର୍ଦ୍ଦୟନ୍ ।

ତତୋ ବ୍ରଜନ୍ ଦଦର୍ଶାଗ୍ରେ ତେଜୋରାଶିମୁପସ୍ଥିତମ୍ ॥ ୫ ॥

କୋଟିସୂର୍ଯ୍ୟପ୍ରତୀକାଶଂ ବିଦ୍ୟୁତ୍ସଞ୍ଜସମପ୍ରଭମ୍ ।
ତେଜୋରାଶିଂ ଦଦର୍ଶାଥ ଜାମଦଗ୍ନ୍ୟଂ ପ୍ରତାପବାନ୍ ॥ ୭ ॥

ନୀଲମେଘନିଭଂ ପ୍ରାନ୍ତଶୁଂ ଜଟାମଣ୍ଡଳମଣ୍ଡିତମ୍ ।
ଧନୁଃ ପରଶୁପାଶିଂ ଚ ସାକ୍ଷାକ୍ତାଲମିବାନ୍ତକମ୍ ॥ ୭ ॥

କାର୍ତ୍ତିକୀର୍ଯ୍ୟାନ୍ତକଂ ରାମଂ ଦୃପ୍ତକ୍ଷତ୍ରିୟମର୍ଦନମ୍ ।
ପ୍ରାପ୍ତଂ ଦଶରଥସ୍ୟାଗ୍ରେ କାଲମୃତ୍ୟୁମିବାପରମ୍ ॥ ୮ ॥

ତଂ ଦୃଷ୍ଟ୍ୱା ଭୟସନ୍ତସ୍ତୋ ରାଜା ଦଶରଥସ୍ତଦା ।
ଅର୍ଘ୍ୟାଦିପୂଜାଂ ବିସ୍ମୃତ୍ୟ ତ୍ରାହି ତ୍ରାହିତି ଚାବ୍ରବୀତ୍ ॥ ୯ ॥

ଦଣ୍ଡବପୁଣିପତ୍ୟାହ ପୁତ୍ରପ୍ରାଣଂ ପ୍ରୟତ୍ନ ମେ ।
ଇତି ବୁବୁଦ୍ଧଂ ରାଜାନମନାଦୃତ୍ୟ ରଘୁଭ୍ରମମ୍ ॥ ୧୦ ॥

ଭବାଚ ନିଷ୍ଠୁରଂ ବାକ୍ୟଂ କ୍ରୋଧାପ୍ତଚଲିତେନ୍ଦ୍ରିୟଃ ।
ତ୍ୱଂ ରାମ ଇତି ନାମ୍ନା ମେ ଚରସି କ୍ଷତ୍ରିୟାଧମ ॥ ୧୧ ॥

ଦ୍ୱବନ୍ଦ୍ୱୟୁଜଂ ପ୍ରୟତ୍ନାଶୁ ଯଦି ତ୍ୱଂ କ୍ଷତ୍ରିୟୋଽସି ବୈ ।
ପୁରାଣଂ ଜର୍ଜରଂ ଚାପଂ ଭଞ୍ଜ୍ୱା ତ୍ୱଂ କଢ଼ସେ ମୁଧା ॥ ୧୨ ॥

ଅସ୍ମିନ୍ସୁ ବୈଷ୍ଣବେ ଚାପେ ଆରୋପୟସି ଚେଦ୍ଭୁଣମ୍ ।
ତଦା ଯୁଜଂ ତ୍ୱବୟା ସାର୍ଥଂ କରୋମି ରଘୁବନ୍ଦ୍ୱଜ ॥ ୧୩ ॥

ନୋ ଚେହ୍ନର୍ବାନ୍ ହନିଷ୍ୟାମି କ୍ଷତ୍ରିୟାନ୍ତକରୋ ହ୍ୟହମ୍ ।

ଇତି ବ୍ରୁବତି ବୈ ତସ୍ମିନ୍‌ଝଟାଲ ବସୁଧା ତୁଷାମ୍ ॥ ୧୪ ॥

ଅନ୍ଧକାରୋ ବଭୂବାଥ ସର୍ବେଷାମପି ଚକ୍ଷୁଷାମ୍ ।

ରାମୋ ଦାଶରଥିର୍ବୀରୋ ବୀକ୍ଷ୍ୟ ତଂ ଭାର୍ଗବଂ ରୁଷା ॥ ୧୫ ॥

ଧନୁରାଞ୍ଜିଦ୍ୟ ତଦ୍‌ଘାଦାରୋପ୍ୟ ଗୁଣମଞ୍ଜୟା ।

ତୁଣୀରାଦ୍‌ଦାଶମାଦାୟ ସନ୍ଧାୟାକୃଷ୍ୟ ବୀର୍ଯ୍ୟବାନ୍ ॥ ୧୬ ॥

ଉବାଚ ଭାର୍ଗବଂ ରାମଂ ଶୁଣୁ ବ୍ରହ୍ମନ୍ ବଚୋ ମମ ।

ଲକ୍ଷ୍ୟଂ ଦର୍ଶୟ ବାଣସ୍ୟ ହ୍ୟମୋଘୋ ମମ ସାୟକଃ ॥ ୧୭ ॥

ଲୋକାନ୍ ପାଦୟୁଗଂ ବାପି ବଦ ଶୀଘ୍ରଂ ମମାଞ୍ଜୟା ।

ଅୟଂ ଲୋକଃ ପରୋ ବାଥ ତ୍‌ବୟା ଗନ୍ତୁଂ ନ ଶକ୍ୟତେ ॥ ୧୮ ॥

ଏବଂ ତ୍‌ବଂ ହି ପ୍ରକର୍ତ୍ତବ୍ୟଂ ବଦ ଶୀଘ୍ରଂ ମମାଞ୍ଜୟା ।

ଏବଂ ବଦତି ଶ୍ରୀରାମେ ଭାର୍ଗବୋ ବିକୃତାନନଃ ॥ ୧୯ ॥

ସନ୍‌ସ୍ମରନ୍ ପୂର୍ବବୃତ୍ତାନ୍ତମିଦଂ ବଚନମବ୍ରବୀତ୍ ।

ରାମ ରାମ ମହାବାହୋ ଜାନେ ତ୍‌ବାଂ ପରମେଶ୍‌ବରମ୍ ॥ ୨୦ ॥

~

ପୁରାଣପୁରୁଷଂ ବିଷ୍ଣୁଂ ଜଗତ୍‌ସର୍ଗଲୟୋଭବମ୍ ।

ବାଲ୍ୟେଽହଂ ତପସା ବିଷ୍ଣୁମାରାଧୟତୁମଞ୍ଜୟା ॥ ୨୧ ॥

ଚକ୍ରତୀର୍ଥଂ ଶୁଭଂ ଗତ୍‌ବା ତପସା ବିଷ୍ଣୁମନ୍‌ବହମ୍ ।

ଅତୋଷୟଂ ମହାମାନଂ ନାରାୟଣମନନ୍‌ୟଧୀଃ ॥ ୨୨ ॥

ତତଃ ପ୍ରସନ୍ନୋ ଦେବେଶଃ ଶଙ୍ଖଚକ୍ରଗଦାଧରଃ ।

ଉଦାର ମାଂ ରଘୁଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରସନ୍ନମୁଖପଙ୍କଜଃ ॥ ୨୩ ॥

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁଦାର

ଉତ୍ତିଷ୍ଠ ତପସୋ ବ୍ରହ୍ମନ୍ ଫଲିତଂ ତେ ତପୋ ମହତ୍ ।

ମଳିଦନ୍ତେନ ଯୁକ୍ତସ୍ତ୍ରବଂ ଜହି ହୈହୟପୁଞ୍ଜବମ୍ ॥ ୨୪ ॥

କାର୍ତ୍ତିକୀର୍ଯ୍ୟଂ ପିତୃହଣଂ ଯଦର୍ଥଂ ତପସଃ ଶ୍ରମଃ ।

ତତସ୍ତ୍ରୀଃସପ୍ତକୃତ୍ବସ୍ତ୍ରବଂ ହତ୍ବା କ୍ଷତ୍ରିୟମଶ୍ୱଲମ୍ ॥ ୨୫ ॥

କୃତ୍ୱାଂ ଭୂମିଂ କଶ୍ୟପାୟ ଦତ୍ତ୍ୱା ଶାନ୍ତିମୁପାବହ ।

ତ୍ରେତାମୁଖେ ଦାଶରଥୀର୍ଭୂତ୍ୱା ରାମୋଽହମବ୍ୟୟଃ ॥ ୨୬ ॥

~

ଉତ୍ପ୍ରସ୍ୟେ ପରୟା ଶକ୍ତ୍ୟା ତଦା ଦ୍ରକ୍ଷ୍ୟସି ମାଂ ତତଃ ।

ମତ୍ତେଜଃ ପୁନରାଦାସ୍ୟେ ତ୍ୟୟ ଦତ୍ତଂ ମୟା ପୁରା ॥ ୨୭ ॥

ତଦା ତପଃକ୍ଷରନ୍ନୋକେ ତିଷ୍ଠ ତ୍ୱଂ ବ୍ରହ୍ମଣୋ ଦିନମ୍ ।

ଇତ୍ୟୁକ୍ତ୍ୱାନ୍ତର୍ଦଧ୍ୟେ ଦେବସ୍ତଥା ସର୍ବଂ କୃତଂ ମୟା ॥ ୨୮ ॥

ସ ଏବ ବିଷ୍ଣୁସ୍ତ୍ରବଂ ରାମ ଜାତୋଽସି ବ୍ରହ୍ମଣାର୍ଥିତଃ ।

ମୟ ସ୍ଥିତଂ ତୁ ତ୍ୱବତ୍ତେଜସ୍ତ୍ରବଯୈବ ପୁନରାହୁତମ୍ ॥ ୨୯ ॥

ଅଦ୍ୟ ମେ ସଫଳଂ ଜନ୍ମ ପ୍ରତୀତୋଽସି ମମ ପ୍ରଭୋ ।

ବ୍ରହ୍ମାଦିଭିରଲଭ୍ୟସ୍ତ୍ରବଂ ପ୍ରକୃତେଃ ପାରଗୋ ମତଃ ॥ ୩୦ ॥

ତ୍ୟୟ ଜନ୍ମାଦିଷତ୍ତାବା ନ ସନ୍ତ୍ୟଜ୍ଞାନସନ୍ତରାଃ ।
ନିର୍ବିକାରୋଽସି ପୂର୍ଣ୍ଣସ୍ତୁତ୍ୱଂ ଗମନାଦିବିବର୍ଜିତଃ ॥ ୩୧ ॥

ଯଥା ଜଲେ ଫେନଜାଲଂ ଧୂମୋ ବହ୍ନୋ ତଥା ତ୍ୱୟ ।
ତ୍ୱଦାଧାରା ତ୍ୱଦ୍‌ବିଷୟା ମାୟା କାର୍ଯ୍ୟଂ ସ୍ତୁଜତ୍ୟହୋ ॥ ୩୨ ॥

ଯାବନ୍ନାୟାବୃତା ଲୋକାସ୍ତାବତ୍ତ୍ୱାଂ ନ ବିଜାନତେ ।
ଅବିଚାରିତସି ଶ୍ରେଷ୍ଠାଃ ବିଦ୍ୟା ବିଦ୍ୟାବିରୋଧିନୀ ॥ ୩୩ ॥

ଅବିଦ୍ୟାକୃତଦେହାଦିସଙ୍ଘାତେ ପ୍ରତିବିମ୍ବିତା ।
ଚିକ୍ଷୁର୍ଜୀବଲୋକେଽସ୍ମିନ୍ ଜୀବ ଇତ୍ୟଭିଧୀୟତେ ॥ ୩୪ ॥

ଯାବଲ୍ଲେହମନଃପ୍ରାଣରୁଦ୍ଧ୍ୟାଦିଷ୍ଟ୍ୱଭିମାନବାନ୍ ।
ତାବକୃତ୍ତ୍ୱତ୍ତ୍ୱଭୋକ୍ତୃତ୍ୱସୁଖଦୁଃଖାଦିଭାଗ୍ଭବେତ୍ ॥ ୩୫ ॥

ଆତ୍ମନଃସନ୍‌ସ୍ତୁତିର୍ନାସ୍ତି ବୁଦ୍ଧେର୍ଜାନଂ ନ ଜାତ୍‌ବିତି ।
ଅବିବେକାଦ୍‌ବୟଂ ଯୁଦ୍ଧ୍ୱା ସନ୍‌ସାରାତି ପ୍ରବର୍ତ୍ତତେ ॥ ୩୬ ॥

ଜତସ୍ୟ ଚିତ୍ରମାୟୋଗାଜିତ୍ତ୍ୱଂ ତୁୟାଜିତେସ୍ତଥା ।
ଜତସଙ୍ଘାଜତତ୍ତ୍ୱଂ ହି ଜଲାର୍ଗ୍ଘ୍ୟାମ୍ପେଲନଂ ଯଥା ॥ ୩୭ ॥

ଯାବତ୍ତ୍ୱପ୍ତାଦଭକ୍ତାନାଂ ସଙ୍ଘସୌଖ୍ୟଂ ନ ବିନ୍ଦତି ।
ତାବସ୍ତନ୍‌ସାରଦୁଃଖୌଦାନୁ ନିବର୍ତ୍ତେନ୍ନରଃ ସଦା ॥ ୩୮ ॥

ତସ୍ତଙ୍ଗଲବ୍ଧ୍ୟା ଭକ୍ତ୍ୟା ଯଦା ତ୍ୱାଂ ସମୁପାସତେ ।

ତଦା ମାୟା ଶନୈର୍ଯାତି ତାନବଂ ପ୍ରତିପଦ୍ୟତେ ॥ ୩୯ ॥

ତତସ୍ତ୍ବଜ୍ଞାନସମ୍ପନ୍ନଃ ସଦ୍ଗୁରୁସ୍ତେନ ଲଭ୍ୟତେ ।

ବାକ୍ୟଜ୍ଞାନଂ ଗୁରୋର୍ଲବ୍ଧ୍ୱା ଡ୍ବପ୍ରସାଦାଦ୍ବିମୁଚ୍ୟତେ ॥ ୪୦ ॥

ତସ୍ମାତ୍ତ୍ବଭକ୍ତିହୀନାନାଂ କଲ୍ପକୋଟିଶତୈରପି ।

ନ ମୁକ୍ତିଶଙ୍କା ବିଜ୍ଞାନଶଙ୍କା ନୈବ ସୁଖଂ ତଥା ॥ ୪୧ ॥

ଅତସ୍ତ୍ବପ୍ରାଦୟୁଗଳେ ଭକ୍ତିର୍ମୈ ଜନ୍ମଜନ୍ମନି ।

ସ୍ୟାତ୍ତ୍ବଭକ୍ତିମତାଂ ସଙ୍ଘୋଽବିଦ୍ୟା ଯାଭ୍ୟାଂ ବିନଶ୍ୟତି ॥ ୪୨ ॥

ଲୋକେ ଡ୍ବଭକ୍ତିନିରତାସ୍ତ୍ବଜ୍ଞମାମୃତବର୍ଷିଣଃ ।

ପୁନଃ୍ତି ଲୋକମଖିଲଂ କିଂ ପୁନଃ ସ୍ବକୁଲୋଭବାନ୍ ॥ ୪୩ ॥

ନମୋଽସ୍ତୁ ଜଗତାଂ ନାଥ ନମସ୍ତେ ଭକ୍ତିଭାବନ ।

ନମଃ କାରୁଣିକାନନ୍ଦ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ନମୋଽସ୍ତୁ ତେ ॥ ୪୪ ॥

ଦେବ ଯଦ୍ୟକୃତଂ ପୁଣ୍ୟଂ ମୟା ଲୋକଜିଗୀଷୟା ।

ତସ୍ତ୍ବର୍ତ୍ତଂ ତବ ବାଣାୟ ଭୂୟାଦ୍ରାମ ନମୋଽସ୍ତୁ ତେ ॥ ୪୫ ॥

ତତଃ ପ୍ରସନ୍ନୋ ଭଗବାନ୍ ଶ୍ରୀରାମଃ କରୁଣାମୟଃ ।

ପ୍ରସନ୍ନୋଽସ୍ମି ତବ ବ୍ରହ୍ମନ୍ ଯତ୍ତେ ମନସି ବର୍ତ୍ତତେ ॥ ୪୬ ॥

ଦାସ୍ୟେ ତଦଖିଲଂ କାମଂ ମା କୁରୁଷ୍ଠ୍ବାତ୍ର ସନ୍ଶୟମ୍ ।

ତତଃ ପ୍ରୀତେନ ମନସା ଭାର୍ଗବୋ ରାମମବ୍ରବୀତ୍ ॥ ୪୭ ॥

ଯଦି ମେଂନୁଗ୍ରହୋ ରାମ ତବାସ୍ତି ମଧୁସୂଦନ ।
ତ୍ବଭକ୍ତସଙ୍ଗସ୍ତ୍ରବପ୍ତାଦେ ଦୃତା ଭକ୍ତିଃ ସଦାସୁ ମେ ॥ ୪୮ ॥

ସ୍ତୋତ୍ରମେତପ୍ତଠେଦ୍ୟସୁ ଭକ୍ତିହୃଦନୋଽପି ସର୍ବଦା ।
ତ୍ବଭକ୍ତିସ୍ତସ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନଂ ଭୂୟାଦନ୍ତେ ସ୍ତୁତିସ୍ତବ ॥ ୪୯ ॥

ତଥେତି ରାଘବେଶୋକ୍ତଃ ପରିକ୍ରମ୍ୟ ପ୍ରଣମ୍ୟ ତମ୍ ।
ପୂଜିତସ୍ତଦନୁଜ୍ଞାତୋ ମହେନ୍ଦ୍ରାଚଲମନ୍ବଗାତ୍ ॥ ୫୦ ॥

ରଜା ଦଶରଥୋ ହୃଷ୍ଣୋ ରାମଂ ମୃତମିବାଗତମ୍ ।
ଆଲିଙ୍ଗ୍ୟାଲିଙ୍ଗ୍ୟ ହର୍ଷେଣ ନେତ୍ରାଭ୍ୟାଂ ଜଲମୁସ୍ତୁଜତ୍ ॥ ୫୧ ॥

ତତଃ ପ୍ରୀତେନ ମନସା ସ୍ବସ୍ତଚିତ୍ତଃ ପୁରଂ ଯଯୌ ।
ରାମଲକ୍ଷ୍ମଣଶତ୍ରୁଘ୍ନଭରତା ଦେବସଂମିତାଃ ॥ ୫୨ ॥

ସ୍ବାଂ ସ୍ବାଂ ଭର୍ଯ୍ୟାମୁପାଦାୟ ରେମିରେ ସ୍ବସ୍ବମନ୍ଦିରେ ।
ମାତାପିତୃଭ୍ୟାଂ ସନ୍ଦ୍ରୁଷ୍ଣୋ ରାମଃ ସୀତାସମନ୍ବିତଃ ।
ରେମେ ବୈକୁଣ୍ଠଭବନେ ଶ୍ରୀୟା ସହ ଯଥା ହରିଃ ॥ ୫୩ ॥

ସୁଧାଜିନ୍ନାମ କୈକେୟୀଭ୍ରାତା ଭରତମାତୁଲଃ ।
ଭରତଂ ନେତୁମାଗଚ୍ଛସ୍ତ୍ରବରାଜ୍ୟଂ ପ୍ରୀତିସନ୍ୟତଃ ॥ ୫୪ ॥

ପ୍ରେଷୟାମାସ ଭରତଂ ରାଜା ସ୍ନେହସମନ୍ବିତଃ ।
ଶତ୍ରୁଘ୍ନଂ ଚାପି ସଂପୂଜ୍ୟ ସୁଧାଜିତମରିନ୍ଦମଃ ॥ ୫୫ ॥

କୌସଲ୍ୟା ଶୁଶ୍ରୁତେ ଦେବୀ ରାମେଣ ସହ ସୀତୟା ।

ଦେବମାତେବ ପୌଲୋମ୍ୟା ଶତ୍ୟା ଶକ୍ରେଣ ଶୋଭନା ॥ ୫୭ ॥

ସାକେତେ ଲୋକନାଥପ୍ରଥିତଗୁଣଗଣୋ ଲୋକସଙ୍ଗୀତକୀର୍ତ୍ତିଃ

ଶ୍ରୀରାମଃ ସୀତୟାସ୍ତ୍ରେଂଶିଲଜନନିକରାନନ୍ଦସନ୍ଦୋହମୂର୍ତ୍ତିଃ ।

ନିତ୍ୟଶ୍ରୀର୍ନିର୍ବିକାରୋ ନିରବଧିବିଭବୋ ନିତ୍ୟମାୟାନିରାସୋ

ମାୟାକାର୍ଯ୍ୟାନୁସାରୀମନୁଜ ଇବ ସଦା ଭାତି ଦେବୋଂଶିଲେଶଃ ॥ ୫୭ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀମଦଧ୍ୟାତ୍ମରାମାୟଣେ ଉପାମହେଶ୍ଵରସନ୍ଦ୍ଵାଦେ

ବାଲକାଣ୍ଡେ ସପ୍ତମଃ ସର୍ଗଃ ॥ ୭ ॥

ସମାପ୍ତୋଽୟଂ ବାଲକାଣ୍ଡଃ

Encoded and proofread by Nagaraj Balijepalli nagaraj at iastate.edu

Proofread by Sunder Hattangadi

Revised by Agne Easwaran easwaranpsa at rediffmail.com

Adhyatma Ramayana (Balakanda) Lyrics in Oriya PDF

% File name : adhyaatmaRam.itx

% Text title : adhyAtma rAmAyaNa

% Texttype : pramukha

% Author : Traditional

% Subject : philosophy/hinduism/religion

% Transliterated by : Nagaraj Balijepalli

% Proofread by : Nagaraj Balijepalli , Sunder Httangadi sunderh at hotmail.com, Agne Easwaran easwaranpsa at rediffmail.com

% Description/comments : ???Source

% Latest update : july 22, 2006, June 8, 2013

% Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted for promotion of any website or individuals or for commercial purpose without permission. Please help to maintain respect for volunteer spirit.

We acknowledge well-meaning volunteers for Sanskritdocuments.org and other sites to have built the collection of Sanskrit texts.

Please check their sites later for improved versions of the texts.

This file should strictly be kept for personal use.
PDF file is generated [February 3, 2015] at [Stotram](#) Website